

Informaatioteknologian tiedekunnan julkaisu
No. 36/2017

Pekka Neittaanmäki
Laura Mononen
Päivi Kinnunen

Innovaatiot ja yrittäjyys osana yliopisto-opintoja

Opiskelijakyselyn tulokset

Tekes

Informaatioteknologian tiedekunnan julkaisuja
No. 36/2017

Editor: Pekka Neittaanmäki, Laura Mononen ja Päivi Kinnunen
Covers: Jarno Kiesiläinen

Copyright © 2017

Päivi Kinnunen, Laura Mononen, Pekka Neittaanmäki ja Jyväskylän yliopisto

ISBN 978-951-39-7050-5 (verkkoj.)

ISSN 2323-5004

Jyväskylä 2017

INNOVAATIOT JA YRITTÄJYYS OSANA YLIOPISTO-OPINTOJA

JYU Accelerator Chain

KINO - Kansainvälisen innovaatio-osaamisen kehittäminen
korkeakouluissa ja tutkimusorganisaatioissa

Syksy 2016

Pekka Neittaanmäki
Laura Mononen
Päivi Kinnunen

Tekes

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	INNOVAATIOT.....	6
2.1	Opiskelijoiden ideat	6
2.2	Ideoinnin tukeminen.....	9
2.3	Ideoiden jalostaminen osana opintoja	10
3	YRITTÄJYYS.....	15
3.1	Opiskelijoiden kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan	15
3.2	Idean tai yrityksen kehittämiseen sopiva ympäristö	19
3.3	Kiinnostus yrittäjyyskoulutusta kohtaan.....	21
3.3.1	Yrittäjyyskurssin sisällölliset toiveet	23
3.3.2	Yrittäjyyteen liittyvä ohjaus ja tieto	25
3.3.3	Toiveet koskien yrittäjyysopintoja	27
3.4	Opintojen jälkeinen työskentely.....	28
3.5	Rahoituksen hankkiminen.....	29
4	IT-OPINNOT	31
4.1	Kiinnostus IT-opintoihin sivuaineena.....	31
4.2	Toiveita IT-opintoihin.....	33
5	YHTEENVETO VASTAUKSISTA	34
6	OPISKELIJAYRITTÄJYYDEN NYKYTILAN KATSAUS	36
6.1	Yrittäjyys Jyväskylän yliopistossa.....	36
6.1.1	Yrittäjyyttä ja innovaatioita tukevat opinnot.....	37
6.1.2	Oppilaitosten yhteistyökonsepti	39
6.1.3	Yrittäjyystapahtumat	40
6.1.4	Opiskelijayrittäjyyden tulevaisuuden näkymiä	42
6.2	Yliopiston ulkopuolinen tarjonta yrittäjyydestä kiinnostuneille	44
6.2.1	Jyväskylä Entrepreneurship Society (JES)	44
6.2.2	Jyväskylän Yritystehdas.....	45
6.2.3	YES Keski-Suomi.....	46
7	YHTEENVETO	48
8	LÄHTEET	49
9	LIITTEET	50
9.1	Liite 1.....	50
9.2	Liite 2.....	57

KUVIOT

Kuvio 1. Onko omaa yritysideaa?	6
Kuvio 2. Oma ICT-idea	7
Kuvio 3. Tarvittava tuki.....	9
Kuvio 4. Kuinka jatkaa idean pohjalta.....	11
Kuvio 5. Idean liittäminen opintoihin.	12
Kuvio 6. Ideakurssin sisältötoive.....	13
Kuvio 7. Kiinnostus yrityksen perustamiseen.....	16
Kuvio 8. Yrittäjänä toimiminen.	17
Kuvio 9. Mieluisin työskentelypaikka opintojen aikana.....	21
Kuvio 10. Kiinnostus yrittäjyyskoulutukseen.....	22
Kuvio 11. Yrittäjyyskurssin sisältötoiveita.	23
Kuvio 12. Toivepaikkakunta opintojen jälkeen.....	28
Kuvio 13. Kuinka hakea rahoitusta.	30

KUVAT

Kuva 1 Kangas Jameissa opiskelijat pääsivät kehittämään ideoita yhdessä.	5
Kuva 2 Opiskelijoiden ideoita Kangas Jamissa.	8
Kuva 3 Opiskelijat esittelemässä ideoitaan Kangas Jamissa.	14
Kuva 4 Kolmen eri tason oppilaitosten yhteinen yrittäjyyden kurssipolku.	39
Kuva 5 Unelmat+Inspiraatio! –kurssilla pohditaan omaa uraa ja työllistymistä.....	40
Kuva 6 Opiskelijoita Nuori Yrittäjyys Speed dating-tapahtumassa.	41
Kuva 7 Opiskelijoita JES ry:n järjestämällä brunssilla.	45
Kuva 8 Discovery Tuesday tapahtuma Jyväskylän Yritystehtaalla.....	46

TAULUKOT

Taulukko 1. Kyselyn vastaajat.....	4
Taulukko 2. Tiedekunnittain kiinnostus yrityksen perustamiseen.	16
Taulukko 3. Tiedekunnittain miten vastaajat haluaisivat toimia yrittäjänä.....	18
Taulukko 4. Tiedekunnittain kiinnostus yrittäjäkoulutukseen.	22
Taulukko 5. Tiedekunnittain koettu ohjauksen riittävyys opintojen aikana.	25
Taulukko 6. Tiedekunnittain tietävätkö opiskelijat kuinka saada ohjausta.	26
Taulukko 7. Tiedekunnittain yrityksen rahoitushausta saatu tieto.	30
Taulukko 8. Vastaajien kiinnostus IT:hen sivuaineena.	31
Taulukko 9. Tiedekunnittain kiinnostus IT:hen sivuaineena.	32
Taulukko 10. Mitä vastaajat haluaisivat opiskella.	32
Taulukko 11. Lisää kurssitarjontaa.....	33
Taulukko 12. Haastattelujen ajankohta, henkilö ja yksikkö	36

1 JOHDANTO

Innovaatiot ja yrittäjyys osana yliopisto-opintoja -raportti on osa Tekesin rahoittamaa Accelerator Chain -hanketta. Hankkeen tavoitteena on, että yliopiston henkilökunta on innostuneempi ja osaavampi kaupallistamaan tutkimustuloksiaan. Lisäksi hankkeen päämääränä on se, että yliopistolähtöiset yritykset ovat valmiimpia markkinoille ja niiden käynnistäminen on sujuvaa vahvan yrittäjyhteistyön, selkeiden IPR-linjausten sekä yliopiston pääomarahaston avulla. Hankkeessa tehtävä kehittämissuunnitelma vahvistaa Keski-Suomen kansainvälisestikin kilpailukyistä innovaatioalustaa, mikä puolestaan vauhdittaa uusimpien tutkimustulosten siirtoa liiketoiminnan ja yhteiskunnan hyödyksi. KINO-JY -hankkeessa kehitetyt ja pilotoidut menetelmät levitetään myös muiden tutkimusorganisaatioiden käyttöön hankkeen päätyttyä.

Kartoittaakseen opiskelijayrittäjyyden nykytilaa, Informaatioteknologian tiedekunta toteutti opiskelijakyselyn Jyväskylän yliopiston opiskelijoille. Innovaatiot ja yrittäjyys – opiskelijakyselyyn vastasi yhteensä 665 opiskelijaa kaikista tiedekunnista. Kaksi heistä ei ollut kertonut tiedekuntaansa tai pääainettaan. Vastaajia oli 93 henkilöä vähemmän kuin kaksi vuotta sitten toteutetuissa kyselyissä. Taulukosta 1 nähdään, kuinka vastaajamäärät jakaantuivat tiedekunnittain. Suurin osa eli 27 % vastaajista oli informaatioteknologian tiedekunnasta. Neljäsosa vastaajista tuli matemaattis-luonnontieteellisestä tiedekunnasta ja vähiten aktiivisia vastaajia oli kasvatustieteiden tiedekunnassa.

Taulukko 1. Kyselyn vastaajat

	Vastaajia	%
Informaatioteknologian tiedekunta	182	27
Matemaattis-luonnontieteellinen	172	26
Humanistinen tiedekunta	105	16
Liikuntatieteellinen tiedekunta	91	14
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	63	10
Kauppakorkeakoulu	32	5
Kasvatustieteiden tiedekunta	18	3
Yhteensä	663	100

Kysymyksiä oli yhteensä 23 kappaletta. Kyselyn aineisto on jaoteltu vastausten tyyppin mukaan määrällisiin ja laadullisiin vastauksiin. Määrälliset vastaukset on esitetty tekstimuotoisena, sekä taulukolla. Laadulliset vastaukset on ryhmitelty sisällön perusteella kokonaisuuksiksi ja saadut vastausluokat on lueteltu tekstissä. Numero vastausluokan jälkeen kertoo ryhmään kuuluvien vastausten lukumäärän.

Kyselyn lisäksi tehtiin jatkokartoitus haastatteleamalla yliopiston sisäisiä tahoja ja alueellisia yrittäjyyden ja innovaatioiden parissa toimivia henkilöitä. Haastatteluissa kysyttiin heidän näkemyksiään opiskelijayrittäjyyden nykytilasta sekä siinä tapahtuneista muutoksista ja tulevaisuuden visioista. Haastattelujen vastaukset löytyvät kappaleesta 6.

Eetu Luoma @eetuluoma

Myös yhteisöllisyys on vahvasti esillä
#kangasjam'eissa.

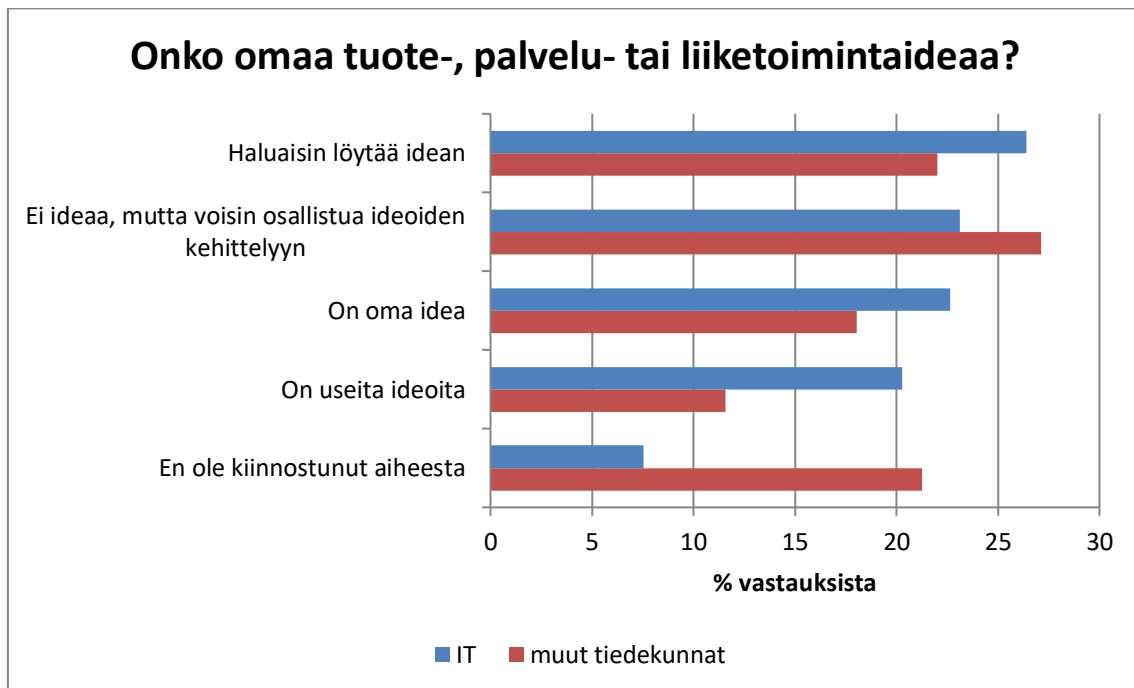
10 Sep

Kuva 1 Kangas Jameissa opiskelijat pääsivät kehittämään ideoita yhdessä.

2 INNOVAATIOT

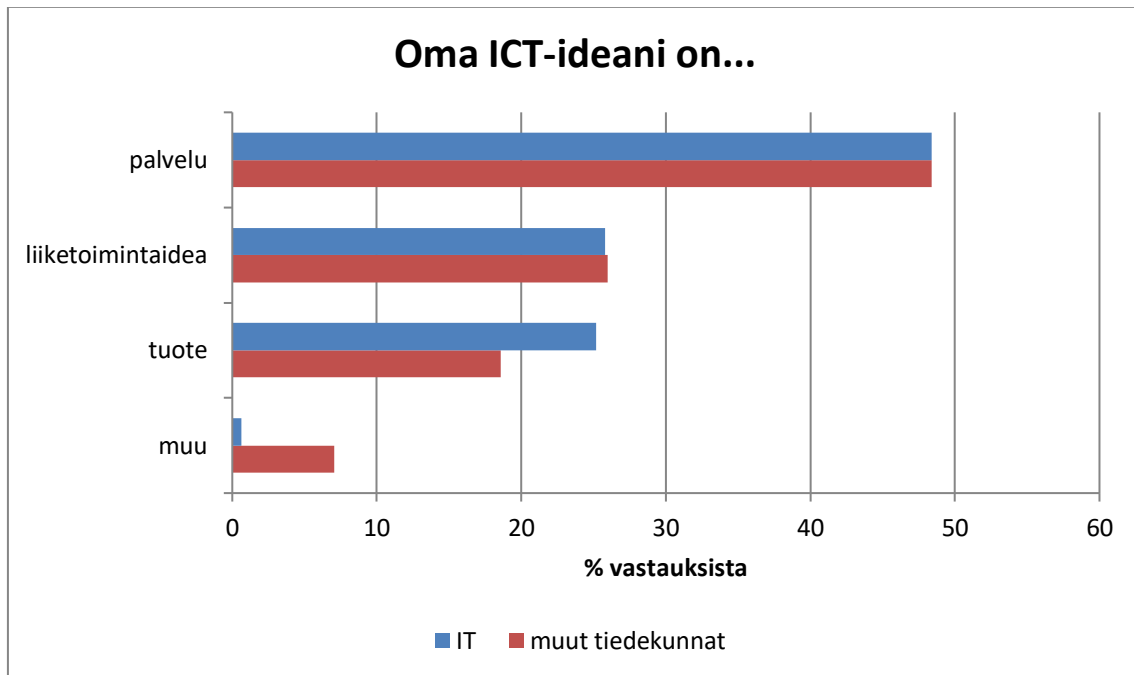
2.1 Opiskelijoiden ideat

Kysyttäessä onko opiskelijoilla jo valmiiksi liiketoimintaideaa, suurin osa vastauksista eli 26 % oli, että ei ole ideaa, mutta henkilö voisi osallistua ideoiden kehittelyyn. 23 % vastauksista oli, että vastaaja haluaisi löytää idean ja viidesosa vastauksista oli, että vastaajalla on jo idea valmiina. 17 % vastauksista oli, ettei vastaaja ole kiinnostunut aiheesta ja 14 % vastauksista oli, että vastaajalla on jo valmiina useita liiketoimintaideoita. Vastaukset jakaantuivat IT-tiedekunnan opiskelijoiden ja muiden tiedekuntien opiskelijoiden välillä niin, että IT-tiedekuntalaisten vastauksista 26 % oli ”Ei ole ideaa, mutta haluaisin löytää.”, 23 % ”Minulla on idea.”, 23 % oli ”Ei ole ideaa, mutta voin ideoida.”, 20 % ”Minulla on useita ideoita.” ja 8 % ”En ole kiinnostunut.” Muiden tiedekuntien vastauksista vastaavat luvut olivat 22 %, 18 %, 27 %, 12 % ja 21 % (Kuvio 1).

Kuvio 1. Onko omaa yritysidea?

Kyselyssä tiedusteltiin, minkälainen opiskelijoiden oma yritysidea on. Kaikista vastauksista 48 % oli, että oma idea on palvelu, 26 % vastauksista oli liiketoimintaidea ja 21 % jokin tuote. 5 % vastauksista oli, että oma ICT-idea on jotain muuta. Kuviossa 2 on esitetty erikseen IT-tiedekunnan ja muiden tiedekuntien opiskelijoiden vastausten jakautuminen tässä kysymyksessä.

Kuvio 2. Oma ICT-idea

Konkreettisia yritysideoita tuli avoimeen kysymykseen ”Millainen idea sinulla on?” yhteensä 40 kappaletta. Yhdessä vastauksessa ideoita saattoi olla useita, tai idea liittyi useampaan eri kategoriaan. Vastaukset on jaettu eri kategorioiden alle. IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksissa näkyi selkeästi tietotekniikkapainotteisuus, muiden tiedekuntien opiskelijoilla ei ollut mukana tietoteknisiä ratkaisuja kuin muutamassa vastauksessa.

Opiskelijoiden ideat jaettiin kuuteen eri ryhmään, joita olivat: palvelu (10), koulutukseen, opetukseen tai kasvatukseen liittyvä idea (9), peli, sovellus, tietojärjestelmä tai näihin liittyvä idea (5), konsultointi- tai asiantuntijapalvelu (4), ja kirja/freelancer-journalisti/blogi (4). Lisäksi vastauksissa oli yksittäisiä ideoita, joita ei oikein saanut muihin kategorioihin mahtumaan (8).

Idea #250: Ekologisuudesta kertova taide

Näkyvä taideteos, esimerkiksi Kankaan savupiippuun, joka muuttuu alueen asukkaiden ekologisuuden mukaan.

Idea #74: Opiskelijan siivousapu

Siivousassistentti seuraa opiskelija-asunnon siisteyttä ja muistuttaa siivoamisesta.

Ideat #5, #168 ja #199: Älykäs ostoskärry

Kärryyn kiinnitetty näyttö kertoo mistä haluamasi tuotteet löytyvät. Ja miksi pitää nostaa kärryyn kerätyt tavarat hinnalle? Fiksu ostoskärry lukee tavaroiden viivakoodit ja itsepalvelukassalla ei tarvitse muuta kuin maksaa.

Idea #309: Kankaan alueen oma kauppapaikka verkossa

Ihmiset voivat myydä kasvihuoneittensa tuotteita, käsitöitä tai myydä vanhoja tavaroitaan. Idean voi yhdistää kuljetuspalveluun.

Idea #18: Fikset pyykkipojat

Pyykkiin sensorit, jotka mittaavat kosteutta sekä itse pyykeistä että ilmasta. Ilmoittaa pyykkääjälle kun pyykki ovat kuivia tai alkaa hälyttää, jos ulkona alkaa sataa.

Idea #267: Robottipysäköintitalo polkupyörille**Idea #202: Vaihda maisemaa!**

Näkymän vaihtaminen ulkoikkunaan onnistuu siihen upotetun teknologian avulla ja voit vaihtaa Kankaan alueen maiseman kotikylän raitiksi tai suurkaupungin valoiksi.

Idea #58: Pukeutumista helpottava sovellus

Sovellus kerää säätietoja alueelta, joissa tulet päivän aikana liikkumaan (koti, työ, harrastukset). Sovellus suosittelee pukeutumista säätilan ja ennusteen mukaisesti.

Idea #89: Fiksu tapetti helpottaa sisustamista

Erityisen tapetin avulla voit tehdä mistä vain kodin pinnasta näytön, jossa esittää elokuvia, johon kiinnittää muistilappuja ja dokumentteja tai johon vaihdetaan kukkakuusi joka kuukausi.

Idea #220: Himmenevät katuvalot ja liikennevalot

Sensoritunnisteiset katuvalot ja liikennevalot, joiden valo voimistuu ihmisen tai auton saapuessa lähelle. Säästää sähkö ollessaan himmeinä.

Idea #117: Virtuaaliluokkahuone

Videoidusta luennosta jää useita tärkeitä elementtejä puuttumaan. Et pääse osallistumaan keskusteluun, kysymään tai seuraamaan muiden kurssilaisien reaktioita luentoon. Virtuaalitodellisuuden tai lisätyn todellisuuden avulla myös etäopiskelijoilla on mahdollisuus olla "läsnä" olematta paikalla.

Idea #133: Sensoreita ja tekoälyä yhdistävät elvytyskädet**Idea #100: Henkilökohtaisempi verkkokauppa**

Henkilökunnan hyödyntäminen verkkokaupoissa. Palvelun avulla voit ostaa ruokaa netistä ja nähdä videokuvasta millaisia tuotteita kaupan työntekijä kerää. Tarpeen tullen voit neuvoa verkkoyhteyden yli työntekijää ottamaan vaihtoehtoisia tuotteita tai vaikka hieman kypsempiä hedelmiä.

Idea #175: Opiskelija-asunnon yhteiskäyttöiset tavarat

Kerrostalon yhteinen varastointi- ja lainausjärjestelmä, esimerkiksi porakoneille ja muille laitteille.

Idea #187: Muista sateenvarjo ja avaimet!

Äly(ovi)matto, joka voi ovella muistuttaa käyttäjää tämän tarvitsemista asioista ennen asunnosta poistumista.

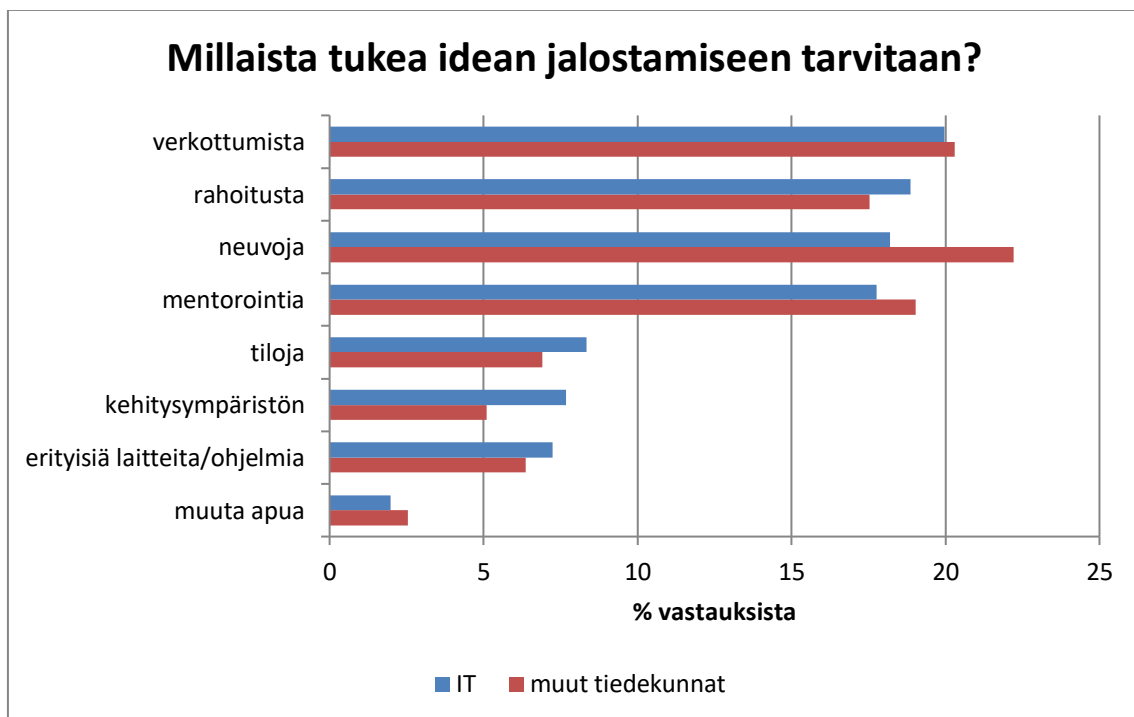
Kuva 2 Opiskelijoiden ideoita Kangas Jamissa. 1

1 Lähde <http://www.kangasjam.fi/>

2.2 Ideoinnin tukeminen

Kyselyssä tiedusteltiin, minkälaista tukea opiskelijat tarvitsisivat ideansa jatkojalostamiseen ja kuinka he haluaisivat jatkaa idean pohjalta. Kaikista vastauksista 21 % oli, että tarve olisi neuvoille, ja 20 %, että tarve olisi verkottumiselle. 19 % vastauksista oli, että idean jalostamiseen tarvittaisiin mentorointia ja 18 % oli, että tarvittaisiin rahoitusta. Alle 10 % vastauksista oli, että opiskelijat tarvitsisivat laitteita, kehitysympäristön, tiloja tai muuta apua.

Kuviosta 3 nähdään, että IT-tiedekunnan opiskelijat kaipasivat eniten verkottumista, mikä oli valittu 20 % vastauksista. IT-tiedekunnan opiskelijoilla oli toiseksi eniten tarvetta rahoitukselle, joka oli valittu 19 % vastauksista. 18 % vastauksista kaivattiin neuvoja ja mentorointia. Muiden kuin IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksista suurin osa eli 22 % oli, että on tarvetta neuvonnalle ja vastauksista 20 % oli, että on tarvetta verkottumiselle. Lisäksi muiden tiedekuntien vastauksista 19 % koski mentorointia ja 18 % rahoitusta. Kummankin ryhmän vastaajat ilmoittavat alle 10 % vastauksistaan tarvitsevansa kehitysympäristöä, laitteita, ohjelmistoja, tiloja tai muuta apua.

Kuvio 3. Tarvittava tuki.

Avoimia vastauksia kysymykseen ”Millaista tukea ideasi jalostamiseen tarvitset?” annettiin 40 kappaletta. Suurimmaksi yksittäiseksi tarpeeksi ideoiden eteenpäin viemiselle nousi selkeästi aika (6). Sitten toivottiin erilaista yrittäjyyteen ja toimialaan liittyvää harjoittelua sekä erilaisten asiantuntijoiden, kuten lakimiehen tai jonkun byrokraatiaan perehtyneen, (12) apua. Opiskelijat siis toivoivat nimenomaan konkreettista apua pelkän teorian sijaan. Kolmanneksi eniten toivottiin monipuolista tiimiä, vertaistukea tai työntekijöitä (7). Muita toivottuja asioita tai puutteita olivat henkilökohtaiset asiat, kuten uskalluksen tai motivaation puute (7), kaupallistamisen ja rahoittamisen tuki (3) ja tietotekninen osaaminen (2). Kolme vastausta oli, ettei vastaaja osaa sanoa tai häneltä puuttui idea kokonaan.

”Kokemuksia yrittäjyydestä ilman suuria riskejä, yrittäjyyden harjoittelua.”

”Puoleksi vuodeksi toimitilat, joltain alan professorilta n. 1h / kk aikaa ja joltain kauppatieteilijältä neuvoja byrokratian hoitamiseen.”

”Aikaa idean toteuttamiseen, ja taloudellista turvaa alkuvaiheeseen”

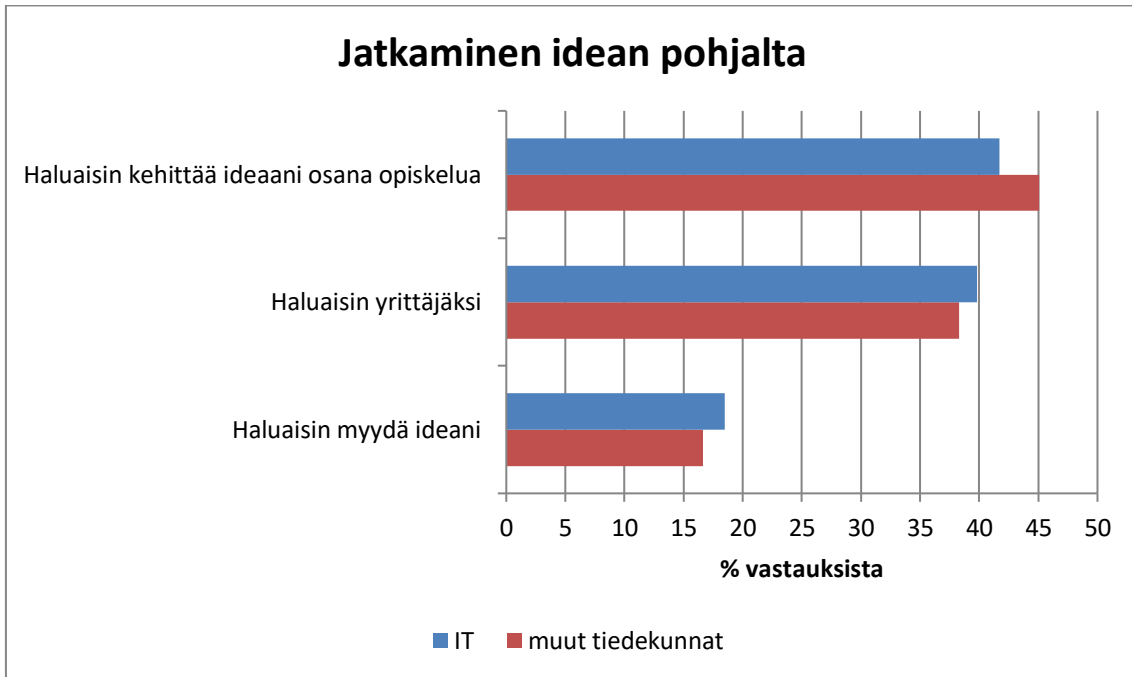
”Yritysmuodon valintaan apuja. Lisäksi neuvoja kirjanpidon ja raportoinnin tekemiseen. Tämä on parhaimmillaan sivutoimista yrittäjyyttä ja harrastuksen jatke, ei pääelinkeino. Neuvoja tarvittaisiin siis sivutoimisen yrittäjyyden näkökulmasta.”

”Luottamusta ja rohkeutta, käytännön ratkaisuja, asiantuntijoita”

2.3 Ideoiden jalostaminen osana opintoja

Kysyttäessä kuinka opiskelijat haluaisivat jatkaa idean pohjalta, 44 % kaikista vastauksista oli, että he haluaisivat kehittää ideaa opiskelun osana. 39 % kaikista vastauksista oli, että vastaaja haluaisi yrittäjäksi ja 17 % kaikista vastauksista oli, että vastaaja haluaa myydä ideansa.

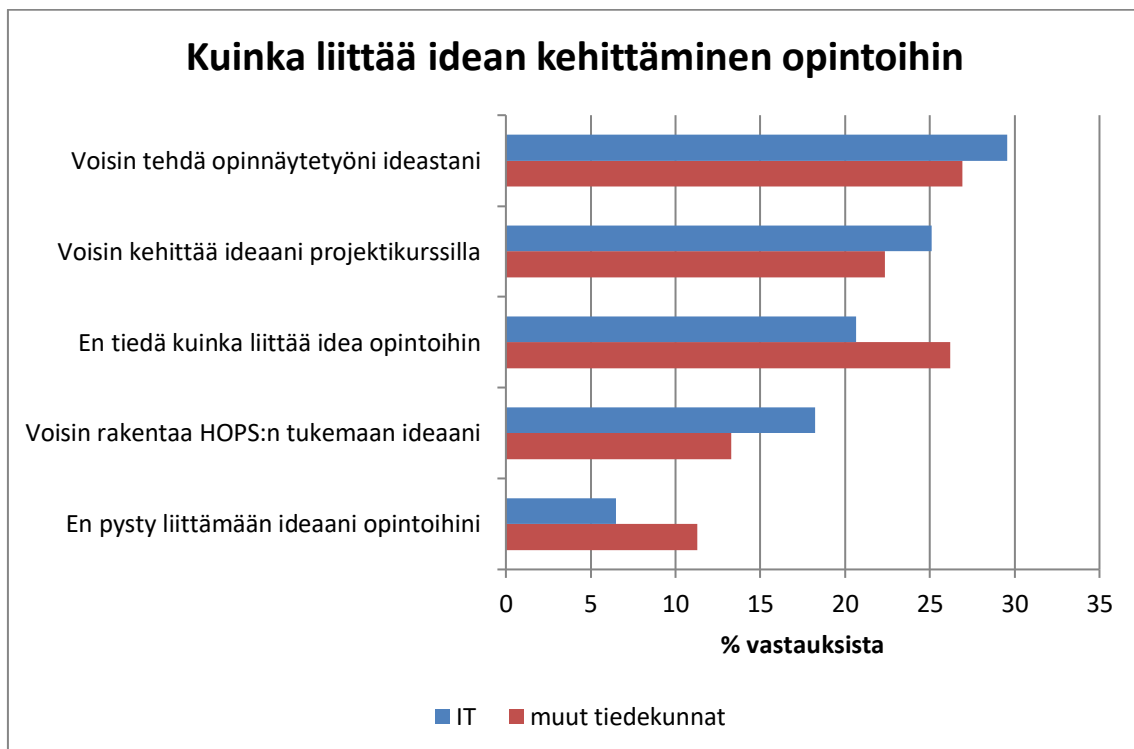
Kuviosta 4 nähdään vastausten jakautuminen IT-tiedekunnan vastaajien ja muiden tiedekuntien vastaajien välillä. Huomattavaa eroa vastausten välillä ei ole nähtävissä. Muut kuin IT-tiedekunnan vastaajat olivat IT-väkeen verrattuna hiukan innokkaampia kehittämään yritysideaansa opiskelujen aikana ja hiukan vähemmän innokkaampia alkamaan yrittäjiksi.

Kuvio 4. Kuinka jatkaa idean pohjalta.

Kysyttäessä kuinka idean kehittämisen voisi liittää osaksi opintoja, 28 % vastauksista oli, että ideasta voisi tehdä opinnäytetyön, 23 % vastauksista koski sitä, että ideaa voisi kehittää projektikurssilla ja 15 % vastauksista opiskelija voisi rakentaa HOPS:n tukemaan ideaansa. Vastausvaihtoehto ”opiskelija ei tiedä kuinka liittää idean opintoihin” oli valittu 24 % vastauksista ja 10 % vastauksista oli, ettei opiskelija pysty mielestään liittämään ideaansa opintoihin.

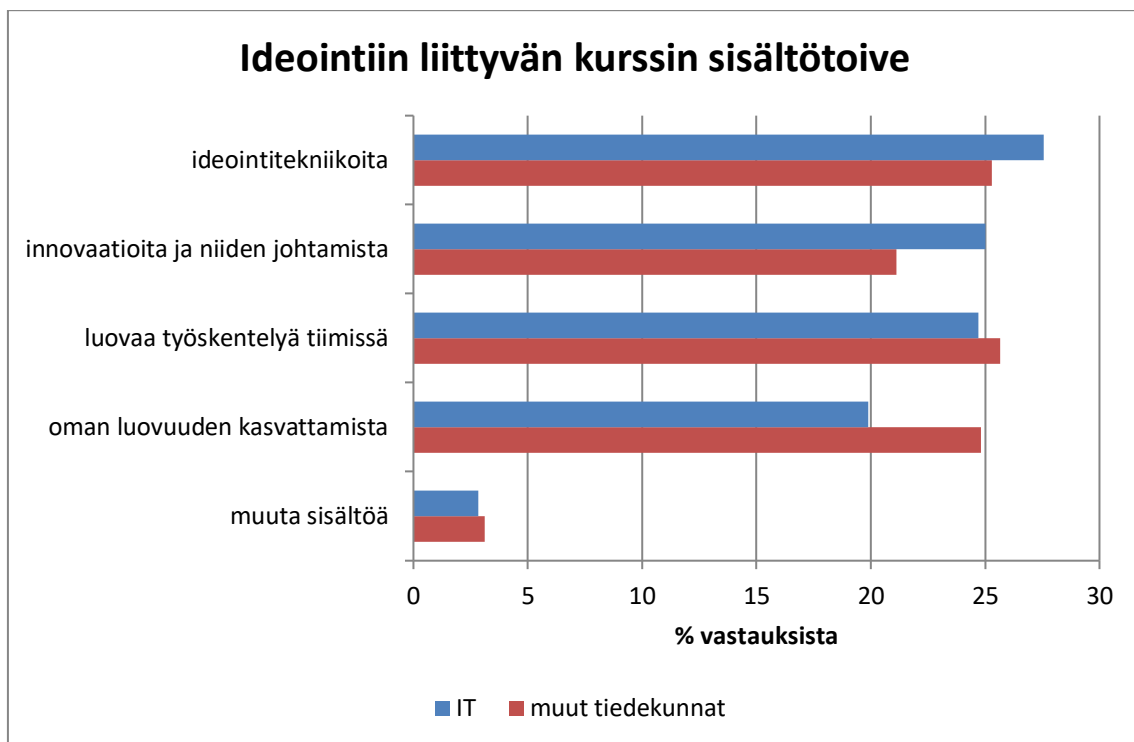
Tässä kysymyksessä IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksista 30 % ja muiden tiedekuntien opiskelijoiden vastauksista 27 % oli, että he voisivat tehdä opinnäytetyön ideaan. Vastaus ”Voisin kehittää ideaani projektikurssilla” oli valittuna 25 % IT-tiedekunnan vastauksista ja 22 % muiden vastauksista. IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksista 21 % oli, etteivät he tiedä kuinka liittää idea opintoihin. Muiden tiedekuntien opiskelijoiden vastauksista tämä oli 26 %. IT-tiedekunnan vastauksista 18 % oli, että HOPS voisi tukea idean kehitystä ja 6 % vastauksista oli, että he eivät pysty liittämään ideaansa opintoihin. Muiden kuin IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksista vastaavat luvut olivat 13 % ja 11 % (Kuvio 5).

Kuvio 5. Idean liittäminen opintoihin.

Ideointiin liittyvältä kurssilta toivottiin 26 % vastauksista ideointitekniikoita ja mahdollisuuksien löytymistä, 25 % vastauksista luovaa työskentelyä monitieteisessä tiimissä, 23 % vastauksista oman luovuuden kasvattamista, 22 % vastauksista, että kurssilla voisi olla innovaatioita ja niiden johtamista ja 3 % vastauksista oli jokin muu vaihtoehto.

Tässä kysymyksessä muutaman prosenttiyksikön ero IT-tiedekunnan väen ja muiden tiedekuntien vastausten välillä oli siinä, että IT-väki kaipasi enemmän innovaatioita ja niiden johtamista, kun taas muut halusivat IT-tiedekunnan opiskelijoita enemmän oman luovuuden kasvattamista (Kuvio 6).

Kuvio 6. Ideakurssin sisältötoive.

Avoimia vastauksia kysymykseen ”Millaista sisältöä toivoisit ideointiin liittyvältä kurssilta?” annettiin 46 kappaletta. Vastaukset ryhmiteltiin neljään ryhmään, joita olivat käytännön ohjaus ja esimerkit (21), yrittäjämäinen ajattelu ja toiminta (11), yhteistyö, asiakashankinta ja verkottuminen (5) ja liiketoiminta- ja IT-osaaminen (8), joiden lisäksi annettiin näihin ryhmiin kuulumattomia vastauksia (2).

Käytännön ohjaus ja esimerkit pitävät sisällään kaiken konkreettisen tekemisen ja avun, jota yrityksen perustamiseen liittyy; Ideoinnin, ideoiden jalostuksen, liiketoiminnan arvioinnin, sekä seuraavat askeleet kohti yritystä ja mahdollisesti myös yrityksen perustamisen. Yrittäjämäiseen ajatteluun ja toimintaan kuuluu mentorointi, kaikki tilaisuudet keskustella kokeneiden yrittäjien kanssa ja saada heiltä oppia, sekä itseluottamuksen, ajanhallinnan ym. tärkeä henkisen puolen kehitys. Yhteistyöhön, asiakashankintaan ja verkottumiseen kuuluu tiimin kokoaminen sekä yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden

etsiminen. Liiketoiminta- ja IT-osaaminen pitävät sisällään esimerkiksi apua oikeusasioihin, markkinointiin, rahoitukseen, kuvankäsittelyyn tai kotisivujen tekemiseen.

"Käytännön yrittäjyyden harjoittelu, millainen on yrittäjän päivä, mitä kaikkea siihen kuuluu? Miten rakennetaan yhteistyöverkosta jne.? Ihan tuotteen/ palvelun kehittämistä eteenpäin."

"Pyrittäisiin oikeasti kehittämään ja saamaan jotain konkreettista aikaan, ei pelkää ideoimaan ja unelmoimaan."

"Tilaisuudet päästä tapaamaan menestyneitä yrittäjiä henkilökohtaisesti."

"Yrittäjähenkisten ihmisten törmäyttämistä - ideanikkareita sekä tekijöitä, avoimet ovet, yhteistyötä esim. Kasvuopenin ja Jykesin jne. kanssa. Ei väliä mikä tausta, pääasia että yrittäjyys lähellä sydäntä."

"Projektiopinnoista, joita olen käynyt, on ollut hyötyä jo nyt työelämässä, koska niiden avulla on oppinut perusteita, miten erilaisten ihmisten kanssa työskennellään."

"(Liiketoiminta)ideoiden ja/ tai mahdollisuuksien kaupallistaminen yrittäjäksi ryhtymällä ja yrittäjänä toimiminen."

"Case storeja erilaisilta kasvuyrityksiltä, sis. haasteita, rajoitteita, mahdollisuuksia jne."

"Tapoja paketoida ideat, eli esimerkiksi harjoiteltaisiin hyvien nettisivujen, tiedotteiden tai ideaa esittelevien Powerpointien tms. tekemistä."

Eetu Luoma @eetuluoma

#kangasjam esitykset alkoivat. Ekologisuus vahvasti esillä.

10 Sep

Kuva 3 Opiskelijat esittelemässä ideoitaan Kangas Jamissa.

3 YRITTÄJYYS

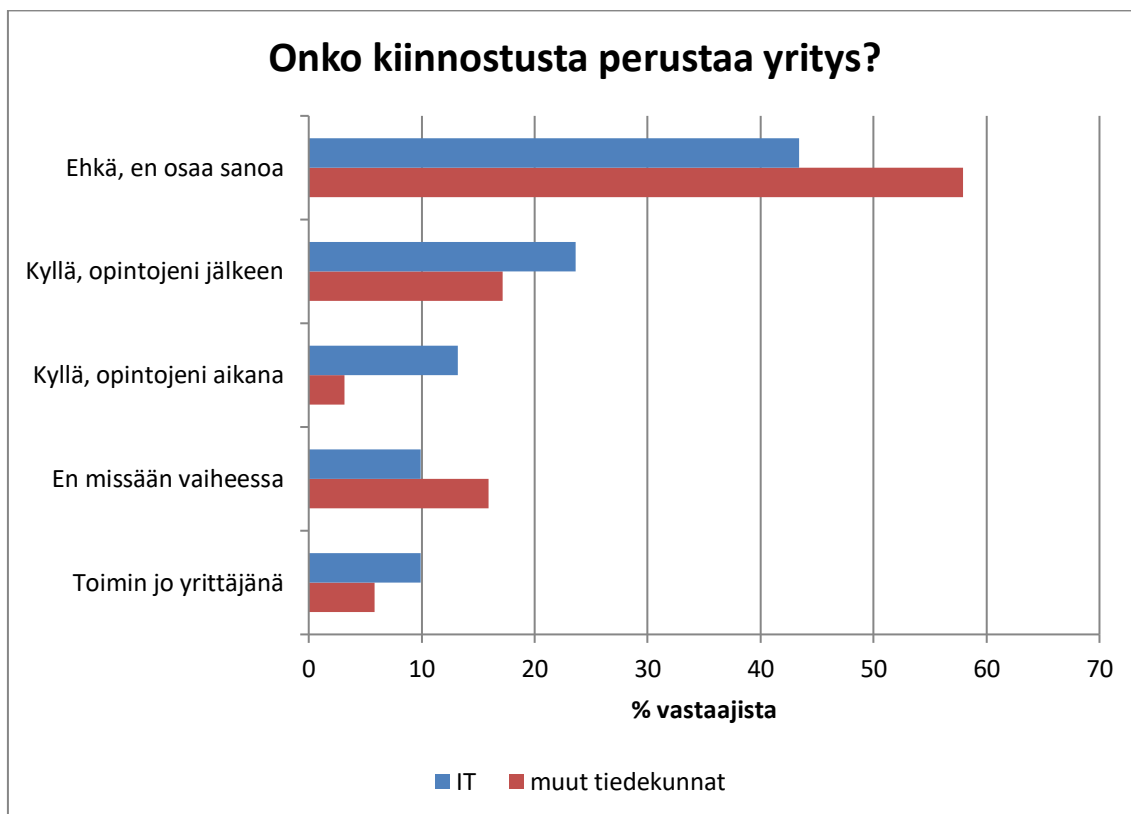
3.1 Opiskelijoiden kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä kiinnostusta perustaa yritys. Suurin osa eli 54 % kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, etteivät he osaa vielä sanoa asiaan mitään. 14 % vastaajista oli sitä mieltä, ettei aio missään vaiheessa alkaa yrittäjäksi.

Kuten kuviosta 7 nähdään, IT-tiedekunnan opiskelijat olivat muita kiinnostuneempia yrittäjyydestä. IT-tiedekunnan vastaajista 24 % oli sitä mieltä, että he voisivat perustaa yrityksen opintojen jälkeen ja muilla vastaava luku oli 17 %. IT-tiedekunnan vastaajista 13 % oli sitä mieltä, että jo opintojen aikana voisi perustaa yrityksen, kun muista vastaajista 3 % oli sitä mieltä. IT-tiedekunnan vastaajista 10 % toimi jo yrittäjänä ja muiden tiedekuntien vastaajista 6 %.

Taulukosta 2² nähdään tiedekuntakohtaisesti kuinka innokkaita yrityksen perustajia vastaajat ovat. Eniten jo olemassa olevia yrittäjiä on kauppakorkeakoululaisissa. 12,9 % kauppakorkeakoululaisista vastaajista toimii jo yrittäjänä. Liikuntatieteellisen ja IT-tiedekunnan vastaajista 9,9 % toimii jo yrittäjänä. Kauppakorkeakoulussa ovat myös innokkaimmat opiskelijat perustamaan yritys joko opintojen aikana tai opintojen jälkeen. Näin vastasi yhteensä 41,9 % kauppakorkeakoululaisista kyselyyn osallistuneista. Vastaavasti IT-tiedekunnan vastaajista 36,8 % ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan vastaajista 31,7 % voisi toimia yrittäjän opintojen aikana tai jälkeen.

²Taulukosta puuttuu kahden henkilön vastaukset, koska he eivät olleet kertoneet tiedekuntaansa, eikä sitä pystynyt vastauksista päättelemään luotettavasti.

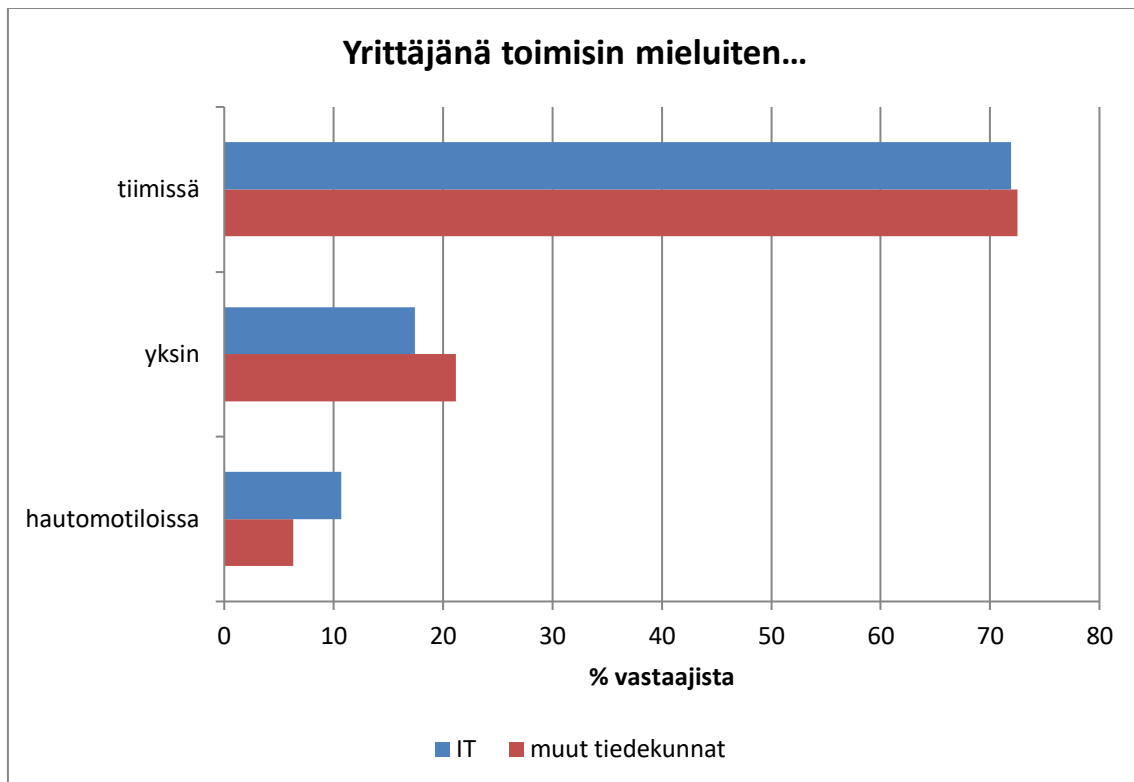

Kuvio 7. Kiinnostus yrityksen perustamiseen.

Taulukko 2. Tiedekunnittain kiinnostus yrityksen perustamiseen.

Kiinnostus perustaa yritys		Toimin jo yrittäjänä	Kyllä, opintojeni aikana	Kyllä, opintojeni jälkeen	Ehkä, en osaa sanoa	En missään vaiheessa	Yhteensä
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	0	0	2	9	7	18
	%	0,0	0,0	11,1	50,0	38,9	100,0
Kauppakorkeakoulu	Määrä	4	2	11	14	0	31
	%	12,9	6,5	35,5	45,2	0,0	100,0
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	2	2	18	32	9	63
	%	3,2	3,2	28,6	50,8	14,3	100,0
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	9	4	13	56	9	91
	%	9,9	4,4	14,3	61,5	9,9	100,0
Humanistinen tiedekunta	Määrä	6	0	14	68	17	105
	%	5,7	0,0	13,3	64,8	16,2	100,0
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	6	7	24	97	34	168
	%	3,6	4,2	14,3	57,7	20,2	100,0
Informaatioteknologian tiedekunta	Määrä	18	24	43	79	18	182
	%	9,9	13,2	23,6	43,4	9,9	100,0
Yhteensä	Määrä	45	39	125	355	94	658
	%	6,8	5,9	19,0	54,0	14,3	100,0

Kyselyyn vastaajat toimisivat mieluiten yrittäjänä tiimissä yhden tai useamman muun henkilön kanssa, tämän vaihtoehdon valitsi 72 % IT-tiedekunnan vastaajista ja 72 % muiden tiedekuntien vastaajista. Vaihtoehdon ”Toimisin yrittäjänä yksin” valitsi 17 % IT-tiedekunnan vastaajista ja 21 % muiden tiedekuntien vastaajista ja vaihtoehdon ”Toimisin yrittäjänä hautomotiloissa muiden tiimien joukossa” valitsi 11 % IT-tiedekunnan vastaajista ja vain 6 % muiden tiedekuntien vastaajista (Kuvio 8). Taulukossa 3³ on vastaukset esitelty tiedekunnittain.

Kuvio 8. Yrittäjänä toimiminen.

³ Taulukosta puuttuu kahden henkilön vastaukset, koska he eivät olleet kertoneet tiedekuntaansa, eikä sitä pystynyt vastauksista päättelemään luotettavasti.

Taulukko 3. Tiedekunnittain miten vastaajat haluaisivat toimia yrittäjänä.

Miten haluaisit toimia yrittäjänä?		Mieluiten yksin	Mieluiten yhdessä jonkun/joidenkin kanssa	Hautomotiloissa muiden tiimien joukossa	Yhteensä
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	4	12	0	16
	%	25,0	75,0	0,0	100
Kauppakorkeakoulu	Määrä	3	26	2	31
	%	9,7	83,9	6,5	100
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	12	42	7	61
	%	19,7	68,9	11,5	100
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	11	70	6	87
	%	12,6	80,5	6,9	100
Humanistinen tiedekunta	Määrä	21	71	10	102
	%	20,6	69,6	9,8	100
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	46	109	4	159
	%	28,9	68,6	2,5	100
Informaatioteknologian tiedekunta	Määrä	31	128	19	178
	%	17,4	71,9	10,7	100
Yhteensä	Määrä	128	458	48	634
	%	20,2	72,2	7,6	100

Kysymykseen ”Millaisen tiimin tai millaista osaamista tarvitsisit ideasi tai yrityksesi kehittämiseen?” annettiin 407 erillistä avointa vastausta. Jotkut olivat maininneet vastauksissaan useita asioita ja nämä eriteltiin omiin kategorioihinsa.

Vastauksissa suurimman ryhmän muodosti toive kaupallisesta erityisosaamisesta (84), mikä pitää sisällään mm. markkinoinnin, liiketoimintaosaamisen, rahoituksen ja verotusasiat. Toiseksi eniten vastauksia (78) annettiin ryhmään, jossa kaivattiin tiimiltä nimenomaan monipuolisuutta ja monitieteisyyttä. Tiimin jäsenten toivottiin omaava sama asenne yrittäjyyteen ja yleisestikin samanlaiset elämänarvot. Myös tietoteknistä osaamista (74) kaivattiin useassa vastauksessa. Mainittuja asioita olivat mm. ohjelmointitaidot, nettisivujen tekeminen ja yleinen tekninen osaaminen. Jonkin alan erityisosaaminen (50) nousi myös esiin vastauksissa. Vastaukset liittyivät luonnontieteisiin, eläimiin, liikuntaan, terveydenhuoltoon, rakennusalaan, graafiseen suunnitteluun ja muutamaankin yksittäiseen asiaan. Vastauksissa kuvailtiin toiveita myös adjektiiveilla (43), joita oli mm. luotettava, luova, innostava ja tehokas. Monessa (37) vastauksessa kaivattiin myös perustietoa yrityksen perustamisesta ja ylläpitämisestä, siitä miten tavoittaa asiakkaat ja kuinka saada rahoitusta omalle liikeidealle. Kokeneilta yrittäjiltä kaivattiin tukea, mentorointia ja kannustusta uskaltaa yrittää (27). Muutama kaipasi myös verkostoja ja yrityskumppaneita (5), osalla oli jo tiimi tai yritys (5) ja muutamalla oli vielä opinnot kesken tai ei ideaa (3).

”Monipuolista osaamista ja mahdollisuuksia jakaa vastuuta. Olisi siis tärkeää löytää tiimiin samanhenkisiä ja luotettavia kumppaneita.”

”Kokeneita yrittäjiä ja mentorointia: kuinka voisin työllistyä yrittäjänä.”

”Tarvitsisin fuusioihin ja yrityskauppaan liittyvää osaamista sekä markkinointiin liittyvää osaamista sekä verkostoitumismahdollisuuksia saman alan ihmisten kanssa.”

”Iloista, avointa ja ennen kaikkea fiksua porukkaa. Turhia ideoita ei tarvitsisi pyörittellä vain sen takia, että joku haluaa olla äänessä.”

”Luonteeltaan sopivia pysymään yrityksessä mukana, sillä usein alkutaipaleet ovat tuskaisia.”

”Tiimin sovelluskehitykseen, jonka jäsenillä on kokemusta mm. ohjelmoinnista, graafisesta suunnittelusta, kehitysmenetelmistä.”

”Oma osaaminen varmaan riittäisi, mutta rahaa minulla ei ole.”

”Tärkeintä on innostus ja jonkinlainen perusymmärrys aiheesta.”

3.2 Idean tai yrityksen kehittämiseen sopiva ympäristö

Kysymykseen ”Millainen olisi sinulle sopivin työtila idean tai yrityksen kehittämiseen?” annettiin 295 erilaista avointa vastausta. Eniten vastaajat toivoivat matalan kynnyksen avointa hautomotyyppistä tilaa (86). Tällaisessa tilassa toivottiin mm. olevan myös muita aloittavia yrityksiä, joilta mahdollisesti voisi saada vertaistukea, ja myös kokeneemmille mentoreille nähtiin tarvetta. Tilassa tulisi olla erilaisia varattavia tiloja rauhallisista soluista ryhmätyö- ja neuvottelutiloihin, sekä ideoinnille ja vapaalle oleskelulle tarkoitettuja yhteisiä taukotiloja. Ympäristön tulisi mahdollistaa ideoiden kehittäminen ja avoin keskustelu myös muiden tiimien kanssa, kuten myös oma rauha tarvittaessa. Toiseksi suurin toive (63) oli saada tila, joka on rauhallinen, rento, pienehkö tai viihtyisä. Ja muutama oli maininnut erityisesti toiveen, että saisi työskennellä ilman sisäilmaongelmia. Osa (31) tarvitsisi työpaja-tyyppistä tilaa eli paikkaa, jossa voisi valmistaa konkreettisia tuotteita tai työhuoneen, jossa olisi hyvä varustelu kaikenlaisia erilaisia laitteita tietokoneista videotykkeihin. Myös laboratoriolle tai isolle liikuntatilalle on muutamilla tarvetta. Joillekin riittäisi ihan pieni toimisto työtilaksi (25), osa haluaisi tehdä töitä etätöinä tai työskennellä kotioloissa (29), jotkut painottivat nimenomaan hyvää internetyhteyttä ja verkko-työskentelyä (16), jotkut haluaisivat olla keskusta- ja kampusalueella (8) ja joillekin käy kaikki (16). Joitakin vastauksia (21) ei saanut edellä mainittuihin luokkiin laitettua tai mainintoja oli vain yksi. Tällaisia vastauksia olivat esimerkiksi luonto, hotelli tai ulkomaat.

"Pieni toimistohuone, jossa tiimi voi puuhastella keskenään, sekä yhteinen ideoiden törmäyttämisen työskentelytila."

"Tila, jossa saisin sekä asiantuntevia neuvoja kokeneemmilta, että mahdollisuuden keskustella muiden, mahdollisten yrittäjäkumppanien kanssa."

"Rauhallinen, mutta sellainen, jossa on myös mahdollisuus verkostoitua ja saada inspiraatioita."

"Miellyttävä, mutta riittävän asiallinen, ettei ajatus karkaile."

"Toimitila, jossa on paljon kirjoitukselle soveltuvia tauluja, minkä olen huomannut itselläni lisäävän luovuutta - tämä on tarpeellista toimintamenetelmien suunnittelussa ja ongelmanratkaisussa."

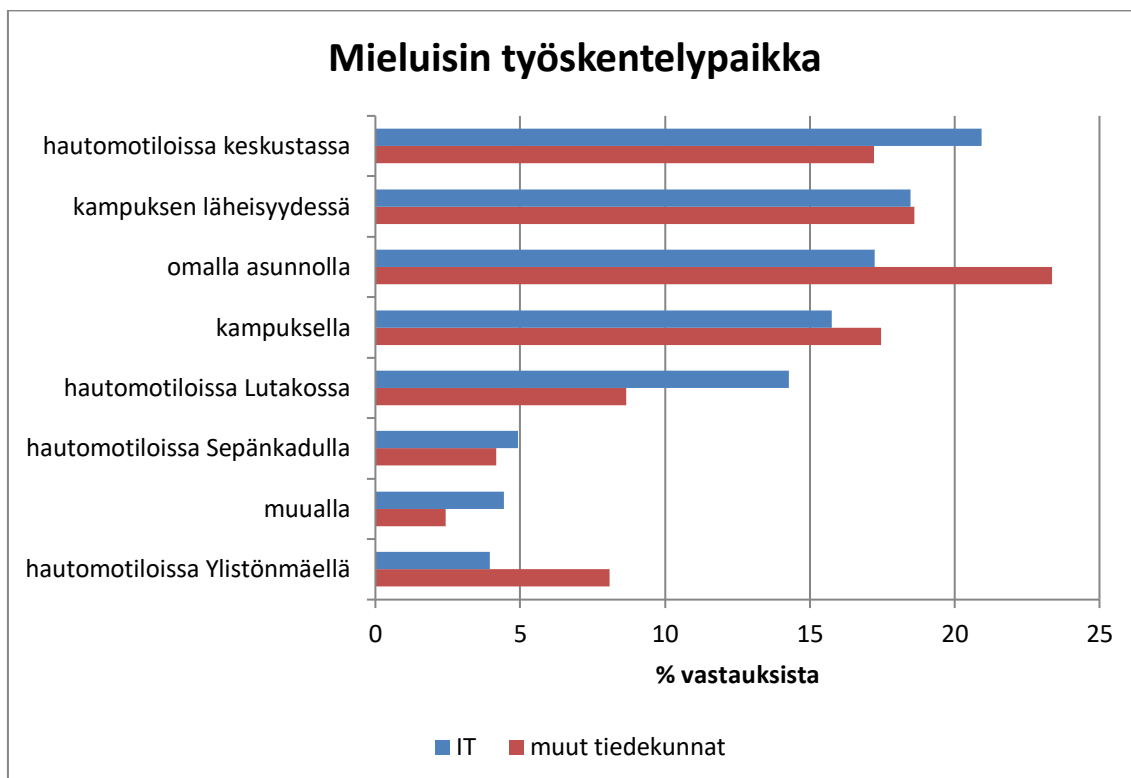
"Osittain ryhmätyöskentely, osittain itsenäinen. Työtilassa oltava vähintään tarvittavat laitteet internetin käyttöön apuvälineineen (tulostin yms.)"

"Toimiva internetyhteys ja verkkoneuvottelumahdollisuudet etäisessä paikassa, josta hyvät liikkumismahdollisuudet."

"Moniulotteinen, sekä verkkoympäristö että kasvokkain tapahtuvaa."

Kysyttäessä missä opiskelijat työskentelisivät mieluiten ideansa tai yrityksensä parissa opintojen aikana, 21 % kaikista vastauksista oli, että omalla asunnolla. Vastausvaihtoehto kampuksen läheisyydessä sai 19 % vastauksista, hautomotiloissa keskustassa 18 % vastauksista ja kampuksella 17 % vastauksista. Hautomotilat Lutakossa saivat 10 % vastauksista, hautomotilat Ylistönmäellä 7 % vastauksista ja Sepänkadun hautomotilat vain 4 % vastauksista.

Vertailtaessa IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksia ja muiden tiedekuntien opiskelijoiden vastauksia huomataan, että IT-tiedekunnan opiskelijoilla ykköstoiveena oli työskentelypaikka hautomotiloissa keskustassa, mikä oli 21 % vastauksista. Muiden tiedekuntien opiskelijoilla oma asunto oli kärkisijalla eli 23 % vastauksista. Molemmissa ryhmissä toisena vaihtoehtona oli kampuksen läheisyys, IT-väellä 18 % ja muilla 19 % vastauksista. IT-opiskelijoilla kolmantena oli oma asunto, mikä oli 17 % vastauksista, ja neljäntenä kampus, mikä oli 16 % vastauksista. Vastaavasti 17 % muiden kuin IT-tiedekunnan opiskelijoiden vastauksista oli joko hautomotilat keskustassa tai kampus. 14 % IT-opiskelijoiden vastauksista ja 9 % muiden vastauksista oli Lutakon hautomotilat. Hautomotilat Sepänkadulla ja Ylistönmäellä saivat kummassakin vastaajaryhmässä reilusti alle 10 % vastauksista (kuvio 9).

Kuvio 9. Mieluisin työskentelypaikka opintojen aikana.

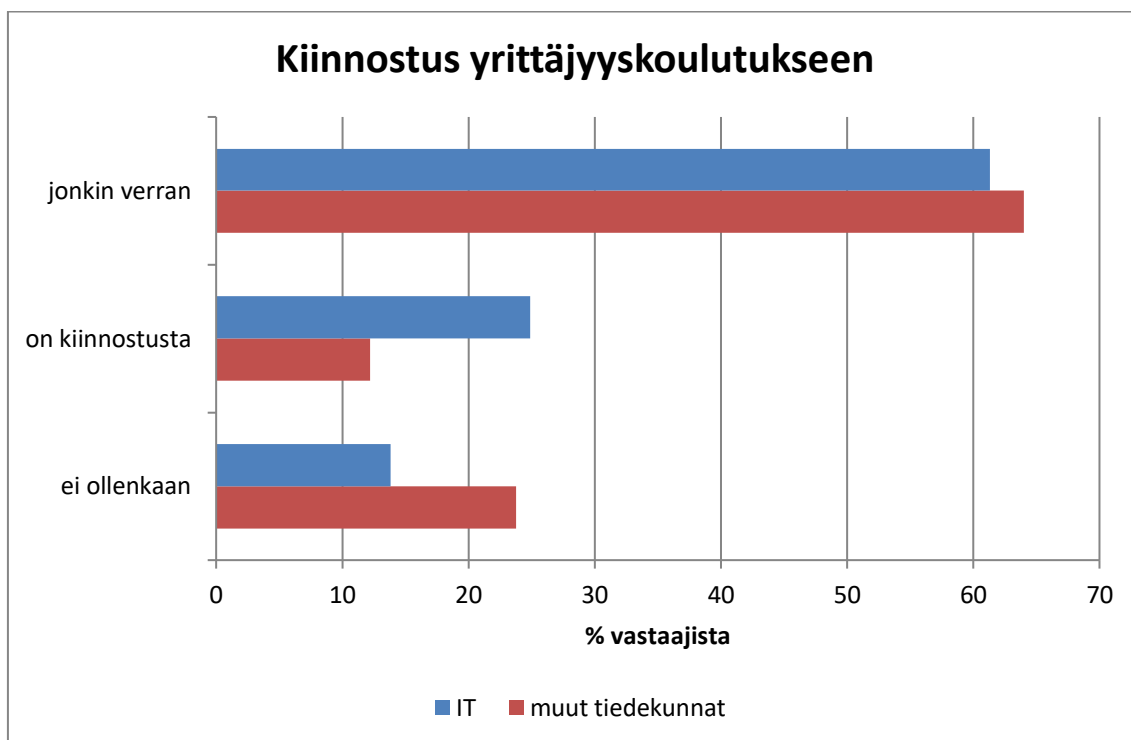
Avoimia vastauksia kysymykseen ”Missä työskentelisit mieluiten ideasi tai yrityksesi parissa opintojen aikana?” annettiin 37 kappaletta. Vastauksia tuli hyvin erilaisia. Muualla kuin Jyväskylässä työskentelevät halusivat työskennellä kotiseudulla, ulkomailla, luonnon rauhassa tai esimerkiksi pääkaupunkiseudulla (11). Monelle (10) kävisi mikä paikka vaan. Osa voisi työskennellä kampusalueella (5) ja osa oli maininnut erikseen, että haluaa työskennellä tiloissa, joissa ei ole sisäilmaongelmia (2). Yksittäisiä vastauksia olivat mm. kahvila, Pisara, toimisto tai hautomotila.

3.3 Kiinnostus yrittäjyyskoulutusta kohtaan

Kun kyselyssä tiedusteltiin kiinnostusta yrittäjyyskoulutukseen, 63 % vastaajista sanoi olevansa jonkin verran kiinnostunut. 21 % vastaajista ei ole ollenkaan kiinnostunut yrittäjyyskoulutuksesta ja 16 % vastaajista on kiinnostunut koulutuksesta.

IT-tiedekunnan vastaajista 61 % oli sitä mieltä, että kiinnostusta on jonkin verran. Muiden tiedekuntien vastaajien kesken vastaava luku oli 64 % (Kuvio 10). Vastausvaihtoehdon ”Olen kiinnostunut” oli valinnut 25 % IT-tiedekuntalaista ja 12 % muiden tiedekuntien vastaajista. Vastausvaihtoehdon ”En ollenkaan” oli valinnut 14 % IT-tiedekuntalaista ja 24 % muiden tiedekuntien vastaajista. Taulukosta 4⁴ nähdään tiedekuntaakohtainen vastauksien jakautuminen.

⁴ Taulukosta puuttuu kahden henkilön vastaukset, koska he eivät olleet kertoneet tiedekuntaansa, eikä sitä pystynyt vastauksista päättelemään luotettavasti.

Kuvio 10. Kiinnostus yrittäjyyskoulutukseen.

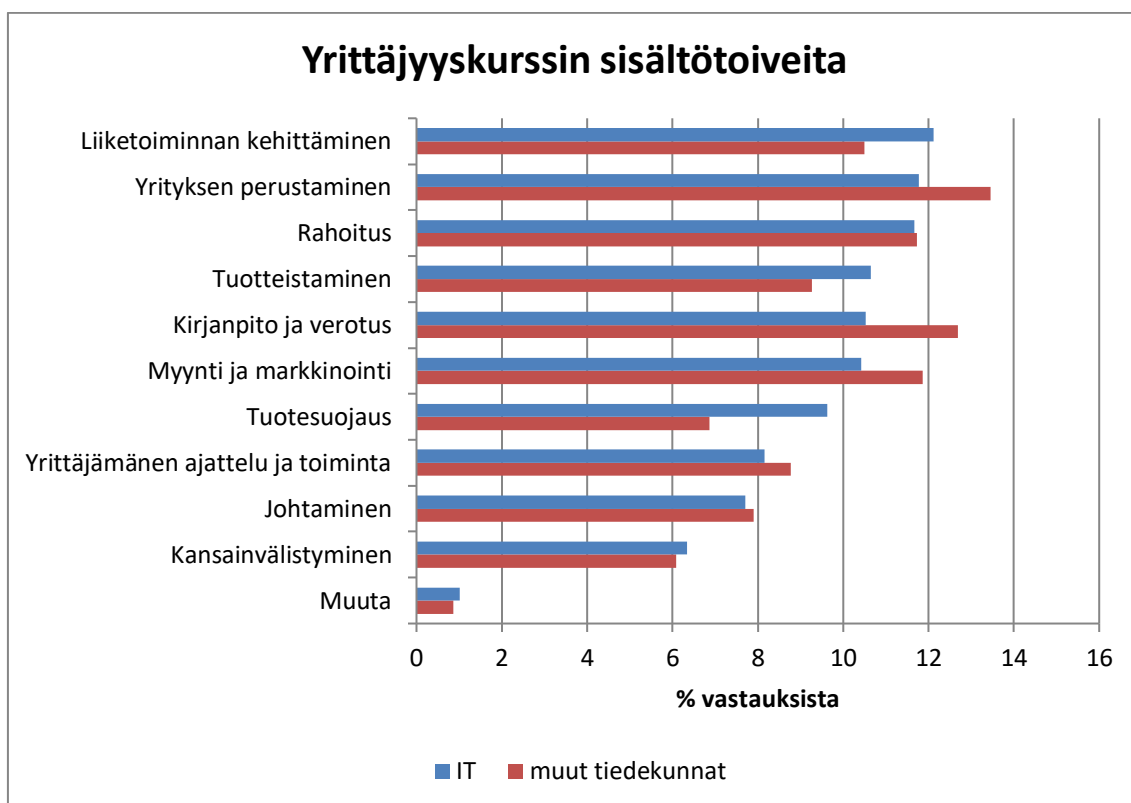
Taulukko 4. Tiedekunnittain kiinnostus yrittäjäkoulutukseen.

Kiinnostus yrittäjyyskoulutukseen		Olen todella kiinnostunut	Jonkin verran	En ollenkaan	Yhteensä
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	1	9	8	18
	%	5,6	50,0	44,4	100
Kauppakorkeakoulu	Määrä	11	17	4	32
	%	34,4	53,1	12,5	100
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	10	40	12	62
	%	16,1	64,5	19,4	100
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	11	62	17	90
	%	12,2	68,9	18,9	100
Humanistinen tiedekunta	Määrä	8	73	24	105
	%	7,6	69,5	22,9	100
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	16	102	48	166
	%	9,6	61,4	28,9	100
Informaatioteknologian tiedekunta	Määrä	45	111	25	181
	%	24,9	61,3	13,8	100
Yhteensä	Määrä	102	414	138	654
	%	15,6	63,3	21,1	100

3.3.1 Yrittäjyyskurssin sisällölliset toiveet

Sisältötoiveena yrittäjyyskoulutukseen useimmat vastauksista koskivat yrityksen perustamista, mikä oli 13 % vastauksista. 12 % toiveista oli rahoitusta tai kirjanpitoa koskevaa, 11 % myyntiä ja markkinointia tai liiketoiminnan kehittämistä koskevaa ja 10 % tuotteistamista koskevaa.

Tarkemmin eriteltyinä IT-tiedekunnan vastaajilla 12 % vastauksista oli liiketoiminnan kehittäminen, yrityksen perustaminen tai rahoitus. 11 % IT-tiedekunnan vastauksista oli tuotteistaminen tai kirjanpito ja verotus. Myynti ja markkinointi oli 10 % vastauksista. Muiden kuin IT-tiedekunnan vastauksista 13 % oli yrityksen perustaminen ja kirjanpito ja verotus, 12 % vastauksista oli rahoitus ja myynti ja markkinointi ja 11 % oli liiketoiminnan kehittäminen. Kuten kuviosta 11 nähdään, kaikilla vastaajilla kansainvälistyminen oli viimeisillä sijoilla toivelistassa.

Kuvio 11. Yrittäjyyskurssin sisältötoiveita.

Avoimia vastauksia kysymykseen ”Mitä sisältöä yrittäjäkoulutukselta toivoisit?” annettiin 33 erilaista. Tärkeimpänä pidettiin vertaistukea ja kokeneempien yrittäjien mentoimintia ja vinkkejä (8). Toiseksi eniten yrittäjäkoulutukseen kaivattiin konkreettista sisältöä (7) eli kuinka perustaa yritys, apua byrokratian kanssa ja käytännön harjoittelua. Myös verkostoitumista ja asiakaskontakteja (7) toivottiin sekä infotilaisuuksia aiheista, kuten kuinka selvitä konkurssista sekä miten huomioida lainsäädäntö ja hakea rahoitusta (7). Muutama toivoi myös yrittäjyyden etiikkaa mukaan yrittäjäkoulutukseen (4).

"Yrittäjyyden etiikka: millainen yritystoiminta on sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä?"

"Verkostoituminen, esimerkkejä yritysten perustamisesta, harjoittelua."

"Kurssi, jossa selitetään miten pienimuotoinen yritys perustetaan (tai yritys sivutoimena), s.e siitä on mahdollisimman vähän haittaa yleisen sosiaaliturvan kannalta."

"Koulutus voisi edetä sen mukaan kun yritys kehittyy. Käytännössä siis olisi mentori, joka avustaisi yritystä alkutaipaleella."

"Tietoa siitä, onko opintojen aikana ylipäättään mahdollista perustaa omaa yritystä? (menettääkö opintotuen ja miten yhdistetään opintoihin)."

"Ideasta Yritykseksi jatkokurssi, eli jos idea oli hyvä ja se kannattaa pistää yritykseksi, niin paperien täyttäminen, apua toimitilojen hankkimiseen, tuotteistamisen selkeytys jne."

"Perustiedot yrittämisen joka alueelta. Käytännön tilanteisiin varautuminen ennakolta."

3.3.2 Yrittäjyyteen liittyvä ohjaus ja tieto

Kysyttäessä ovatko opiskelijat saaneet tarpeeksi ohjausta ja tietoa yrittäjyyteen liittyen, 83 % kaikista vastaajista sanoi, etteivät ole mielestään saanut tarpeeksi ohjausta. 78 % kaikista vastaajista sanoi, etteivät myöskään tiedä mistä voisi saada ohjausta ja tukea yrittäjyyteen opintojen aikana. Tarkemmin vastausten jakautuminen tiedekunnittain näkyy taulukoissa 5 ja 6s.

Taulukko 5. Tiedekunnittain koettu ohjauksen riittävyys opintojen aikana.

		Tarpeeksi ohjausta opintojen aikana?		Yhteensä
		Ei	Kyllä	
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	14	3	17
	%	82,4	17,6	100
Kauppakorkeakoulu	Määrä	24	8	32
	%	75,0	25,0	100
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	55	8	63
	%	87,3	12,7	100
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	82	7	89
	%	92,1	7,9	100
Humanistinen tiedekunta	Määrä	83	21	104
	%	79,8	20,2	100
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	152	12	164
	%	92,7	7,3	100
Informaatioteknologian tiedekunta	Määrä	128	51	179
	%	71,5	28,5	100
Yhteensä	Määrä	574	146	648
	%	83,0	17,0	100

⁵ Taulukosta puuttuu kahden henkilön vastaukset, koska he eivät olleet kertoneet tiedekuntaansa, eikä sitä pystynyt vastauksista päättelemään luotettavasti.

Taulukko 6. Tiedekunnittain tietävätkö opiskelijat kuinka saada ohjausta.

		Tiedätkö mistä voit saada ohjausta?		Yhteensä
		En	Kyllä	
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	13	5	18
	%	72,2	27,8	100
Kauppakorkeakoulu	Määrä	17	15	32
	%	53,1	46,9	100
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	48	14	62
	%	77,4	22,6	100
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	72	18	90
	%	80,0	20,0	100
Humanistinen tiedekunta	Määrä	83	19	102
	%	81,4	18,6	100
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	140	25	165
	%	84,8	15,2	100
Informaatioteknologian tiedekunta	Määrä	136	44	180
	%	75,6	24,4	100
Yhteensä	Määrä	509	140	649
	%	78,4	21,6	100

Kysymykseen ”Oletko saanut opintojesi aikana tarpeeksi ohjausta ja tietoa yrittäjyyteen liittyen?” annettiin 86 erilaista avointa vastausta. Suuri osa opiskelijoista, jotka olivat aiemmin saaneet tietoa yrittäjyyteen liittyen, oli saanut sitä Kauppakorkean kursseilta, Monitieteiseltä työelämäkurssilta tai Esihautomosta (35). Moni oli myös saanut tietoa yrittäjyyteen yliopiston, Jaon tai JAMK:n kursseilta ja tapahtumista (23). Tietoa oli saatu myös muilta yrittäjyyteen liittyviltä tahoilta, kuten Jyväskylä Entrepreneurship Society, JY:n urapalvelut, Protomo tai Uusyrityskeskus (8), internetistä (4), lähipiirin yrittäjiltä (8) tai ainejärjestön kautta (2). Osa vastaajista ei ollut saanut, tai edes yrittänyt saada tietoa yrittäjyydestä (6).

Kysymykseen ”Tiedätkö mistä voit saada ohjausta ja tukea yrittäjyyteen liittyen, jos sitä tulet opintojen aikana tarvitsemaan?” annettiin 105 erilaista avointa vastausta. Ensimmäisenä kyselyyn vastanneet ottaisivat yhteyttä erilaisiin yrittäjyyttä tukeviin tahoihin (50), kuten yrityshautomoihin, JES ry., Te-keskus, KasvuOpen, ammattiliittoihin tai yrityskeskuksiin. Toiseksi eniten kääntyttäisiin yliopiston tarjoamien palveluiden puoleen (41), joita ovat esimerkiksi (yrittäjyys)kurssit, työelämäpalvelut ja esihautomokurssi. Muut tavat etsiä tietoa kyselyn mukaan olivat internet (9) ja henkilökohtaiset verkostot (5). Kauppakorkean opiskelijoilla oli muita selkeämmin tiedossa mistä apua yrittäjyyteen on mahdollista löytää (Taulukko 6).

3.3.3 Toiveet koskien yrittäjyysopintoja

Kysymykseen ”Mitä toiveita sinulla on yrittäjyyteen liittyviltä opinnoilta?” annettiin 292 erillistä avointa vastausta. Ylivoimaisesti eniten toivottiin konkretiaa (149), eli mieluummin käytäntöä kuin teoriaa, työelämään tutustumista ja esimerkkitapausten ratkaisua. Lisäksi toivottiin esimerkkejä oikeiden yritysten arjesta, mentorointia kokeneilta yrittäjiltä, työharjoitteluja ja yrityskontakteja (27). Kurseilta toivottiin myös, että ne auttaisivat rahoituksen, markkinoinnin ja verkostoitumisen kanssa (16).

Muutamien mielestä ideat voitaisiin kehittää yrityksiksi osana opintoja (10). Lisäksi toivottiin mahdollisuutta opiskella niin, että opinnot samalla veisivät eteenpäin omia ideoita ja suunnitelmia. Opinnot voisivat tarjota enemmän apua mahdollisuuksien löytämiseen, luovuutta, kannustusta ja muuta henkistä apua aloittaa yritys (27). Monipuolisuutta ja perinteisen yrittäjyyden sijaan asioiden katsomista laaja-alaisemmin, ja monitieteisyyttä kaivattiin myös opintoihin (25).

Muutammat toivoivat puolestaan yksinkertaista opetusta tai maistiaisista yrittäjyysopinnoista (13); kurseja, joille olisi matala kynnys osallistua ja niille voisi osallistua, vaikkei olisi liikeidea. Etäopiskelua (internetissä) ja joustavuutta kaipasi muutama (6) vastaaja. Muita edellä mainittuihin luokkiin sopimattomia vastauksia tuli (19), joissa mm. ei tiedetty omaa kantaa asiaan.

”Kokeneiden yrittäjien tarinoita, neuvoja ja asiantuntijaluentoja, kiinnostavia vierailuja ja vaikka seminaareja.”

”Osallistumista toimivien yritysten toimintaan, työharjoittelua, yrityskontakteja, yhteisprojekteja.”

”Yrittäjyyden perusteet kurssi oli hyvä, mutta siellä ei neuvottu tarkemmin liiketoimintasuunnitelman tekemistä, mikä on hyvin olennainen osa yrityksen perustamista.”

”Teorian ja käytännön yhdistämistä, tulevaisuussuuntautuneisuutta, realismia.”

”Mahdollisuus olla osana opintokokonaisuuksia. Tai että ne integroitaisiin osaksi tutkintoa pakollisina kursseina.”

”Toivoisin, että yrittäjyys voisi olla yhtä luonteva ratkaisu siirtyä työelämään opintojen jälkeen, kuin tavanomainen palkkatyö.”

”Perustietoa ja jonkinlaisen taustaverkoston, johon hakeutua silloin, kun eteen tulee ylityöpääsemättömiltä tuntuja ongelmia tai muita kysymyksiä.”

”Yrittäjäksi ryhtyminen ei ole haastavaa, haastavaa on saada myyntiä aikaiseksi tarpeeksi nopealla aikataululla ja tarpeeksi paljon, ja saada joku uskomaan ideaasi tarpeeksi. Opintojen pitäisi antaa jotain työkaluja mainitsemiini haasteiden voittamiseksi.”

”Toivoisin, että kurssien jälkeen innostuneille tarjottaisiin tukea yliopiston puolesta yrittäjyyden toteutukseen.”

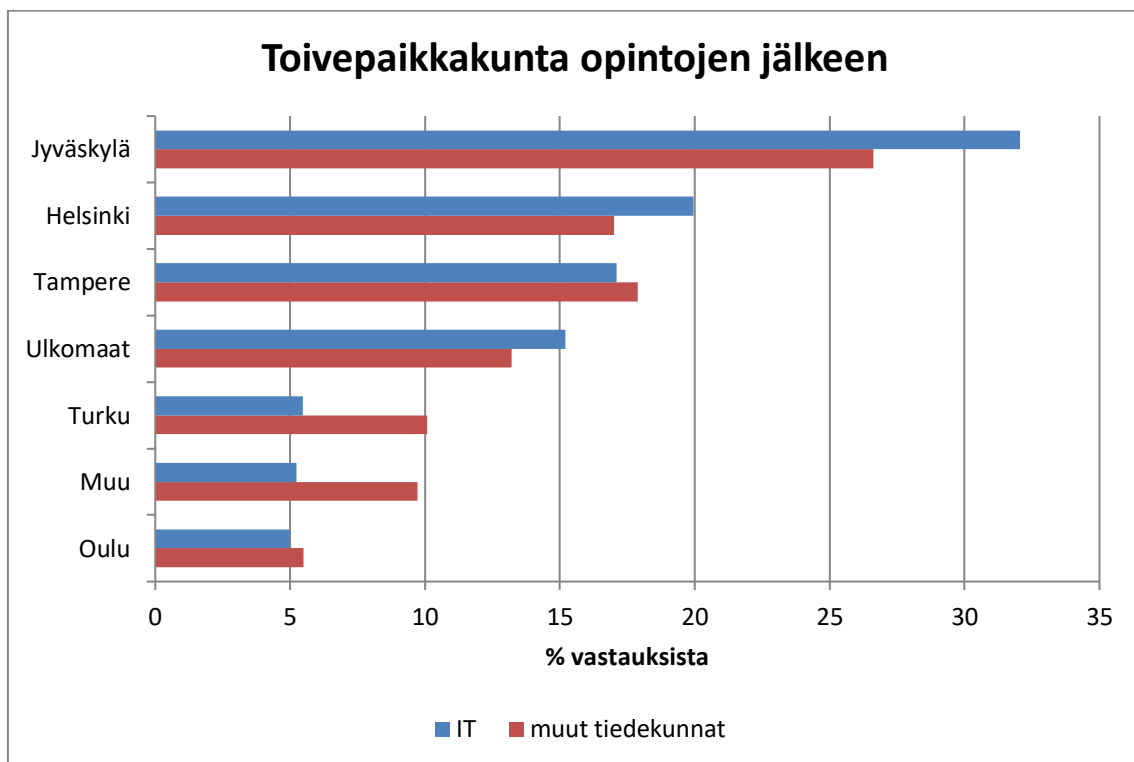
”Että annettaisiin/tuettaisiin perustaa mikä tahansa yritys, jokin muukin kuin IT-alan.”

”Monitieteistä tiimityöskentelyä ja tehtäviä oikeiden yritysten tuotekehityksessä.”

3.4 Opintojen jälkeinen työskentely

Jyväskylässä opiskelevista reilu neljännes haluaisi jäädä kaupunkiin myös opintojen jälkeen. Kysyttäessä millä paikkakunnalla haluaisit työskennellä valmistumisesi jälkeen, 28 % kaikista vastauksista oli, että Jyväskylässä. Toisena olivat tasoissa Helsinki ja Tampere. Kumpikin oli valittu 18 % vastauksista. 14 % vastauksista oli ulkomaat, 9 % Turku ja Oulu 5 % kaikista vastauksista. Vaihtoehto ”muu” oli 8 % kaikista vastauksista.

Jyväskylä oli suosituin sekä IT-tiedekunnan, että muiden tiedekuntalaisten keskuudessa. IT-väellä Jyväskylä oli valittu 32 % vastauksista ja muilla 27 % vastauksista. Toisena IT-opiskelijoilla oli Helsinki, mikä sai 20 % vastauksista, ja muilla opiskelijoilla Tampere, mikä sai 18 % vastauksista. Kuviosta 12 nähdään, että kummallakin vastaajaryhmällä ulkomaat tuli neljäntenä, Turku viidentenä ja viimeisenä Oulu.

Kuvio 12. Toivepaikkakunta opintojen jälkeen.

Kysymyksessä ”Millä paikkakunnalla haluaisit työskennellä valmistumisesi jälkeen?” oli kaksi avointa kysymystä ja niihin annettiin yhteensä 405 vastausta. Ulkomaita koskevaan kysymykseen annettiin yhteensä 256 avointa vastausta ja kotimaata koskevaan avoimeen kysymykseen vastauksia tuli 149. Monilla vastaajista oli useita vaihtoehtoja, jotka jaoteltiin sopiviin kategorioihin.

Vastausten perusteella Euroopan maat olivat kaikkein kiinnostavimpia; Omat kategoriansa olivat Keski-Eurooppa tai joku Keski-Euroopassa sijaitseva maa (51) ja muu Eurooppa tai Euroopan maa (64). Yksittäisistä Euroopan maista eniten kiinnostivat Saksa

ja Iso-Britannia. Pohjoismaat jaoteltiin omaan kategoriaansa (26). Pohjois- ja Etelä-Amerikka olivat hyvin suosittuja (35), ja niistä yksittäisenä maana suosituin oli Yhdysvallat. Usein mainittu oli myös Aasia (30), josta eniten mainittu maa oli Japani. Mainintoja tuli myös Oseanialle (12) ja moni oli valmis työskentelemään lähes missä vain (29). Muutama vastaus jäi edellä olleiden luokkien ulkopuolelle (9), kuten ”joku kehitysmaa”, Afrikka tai ”englantia puhuvat maat”.

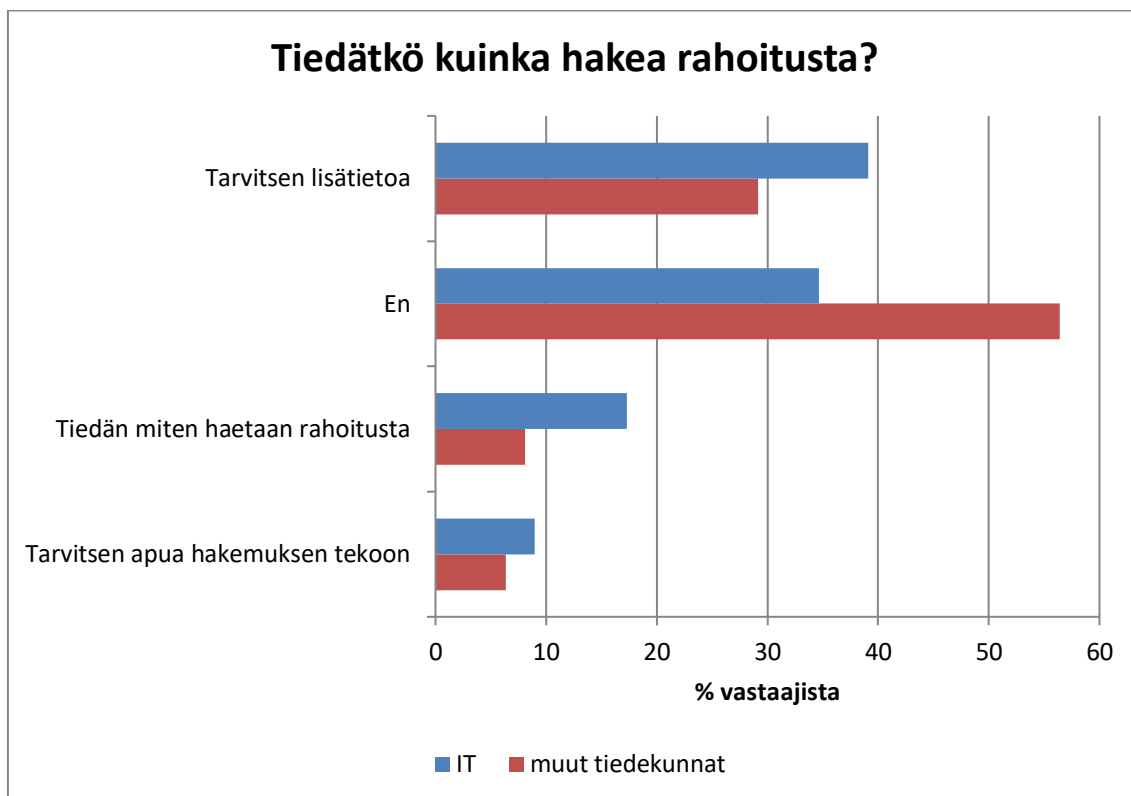
Kotimaan paikkakunnista ja alueista avointen vastausten perusteella kiinnostavia olivat Itä-Suomi (27) ja siellä erityisesti Kuopio, Etelä-Suomi (15) ja erityisesti pääkaupunkiseudun kaupungit, länsirannikko (13), Pohjanmaa (13), Pohjois-Suomi (12), Häme tai Kaakkois-Suomi (10) ja Keski-Suomi (9). Yleisesti pienemmät paikkakunnat ja maaseutu saivat myös mainintoja (12) tai oma kotiseutu (3). Monelle kävi myös lähes mikä paikkakunta vaan (24), kunhan sieltä saa töitä. Joitakin vastauksia jäi edellä olleiden luokkien ulkopuolelle (11), kuten Lounais-Suomi, Suomi tai New York.

3.5 Rahoituksen hankkiminen

Tieto siitä, kuinka hakea rahoitusta, on selvästi puutteellista. Kyselyyn vastanneista 50 % ei tiennyt kuinka hakea rahoitusta yrityksen tarpeisiin. 32 % vastaajista tarvitsi lisätietoa ja vain 11 % vastaajista tiesi kuinka hakea rahoitusta. 7 % toivoi saavansa apua hakeuksen tekoon.

Kuten kuviosta 13 nähdään, IT-tiedekunnan ja muiden tiedekuntien vastaajien kesken on sen verran eroa, että IT-tiedekunnan vastaajista 35 % ei tiennyt kuinka hakea rahoitusta ja muista vastaajista peräti 56 %. IT-tiedekunnan vastaajista 39 % tarvitsi lisätietoa ja muista 29 %. IT-tiedekuntalaisista vastaajista 17 % tiesivät kuinka hakea rahoitusta. Vastaava luku muilla oli vain 8 %. Taulukosta 7⁶ nähdään tarkemmin tiedekuntakohtaiset vastaukset.

⁶ Taulukosta puuttuu kahden henkilön vastaukset, koska he eivät olleet kertoneet tiedekuntaansa, eikä sitä pystynyt vastauksista päättelemään luotettavasti.

Kuvio 13. Kuinka hakea rahoitusta.

Taulukko 7. Tiedekunnittain yrityksen rahoitushausta saatu tieto.

Tiedätkö kuinka hakea rahoitusta yrityksellesi?		Kyllä	Tarvitsen lisätietoa	Tarvitsen apua hakemuksen tekoon	En	Yhteensä
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	1	3	0	13	17
	%	5,9	17,6	0,0	76,5	100
Kauppakorkeakoulu	Määrä	6	15	5	6	32
	%	18,8	46,9	15,6	18,8	100
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	9	17	5	29	60
	%	15,0	28,3	8,3	48,3	100
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	10	26	6	48	90
	%	11,1	28,9	6,7	53,3	100
Humanistinen tiedekunta	Määrä	5	34	4	61	104
	%	4,8	32,7	3,8	58,7	100
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	7	41	9	108	165
	%	4,2	24,8	5,5	65,5	100
Informaatioteknologian tiedekunta	Määrä	31	70	16	62	179
	%	17,3	39,1	8,9	34,6	100
Yhteensä	Määrä	69	206	45	327	647
	%	10,7	31,8	7,0	50,5	100

4 IT-OPINNOT

Tämän osion kaksi ensimmäistä kysymystä oli tarkoitettu muille kuin IT-tiedekunnan opiskelijoille. Niihin kuitenkin vastasi 64 IT-tiedekunnankin opiskelijaa, mutta heidän vastauksensa on poistettu numeerisesta analyysistä. Heidän vastauksensa löytyvät kuitenkin avoimien vastausten joukosta. Vastaavasti kyselyn kaksi viimeistä kysymystä oli tarkoitettu vain IT-tiedekunnan opiskelijoille, mutta niihin vastasi myös muiden tiedekuntien opiskelijoita. Muut kuin IT-alan opiskelijat on poistettu numeerisesta analyysistä, mutta kaikkien avoimet kommentit on huomioitu.

4.1 Kiinnostus IT-opintoihin sivuaineena

Taulukosta 8 nähdään, että muiden kuin IT-tiedekunnan opiskelijoiden kiinnostus IT:tä kohtaan sivuaineena jakautuu aika tasaisesti. Kauppakorkean opiskelijat ovat kaikista innostuneimpia IT-opinnoista sivuaineena. Heistä 68,8 % kiinnosti IT:stä sivuaineena, mikä nähdään taulukosta 9. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan vastaajista 63,7 % ja humanistisen tiedekunnan vastaajista 52,9 % voisi ottaa IT:n sivuaineekseen. Vähiten kiinnostusta IT-opintoja kohtaan oli yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoilla, joista 25,8 % vastasi kysymykseen ”kyllä”.

Taulukko 8. Vastaajien kiinnostus IT:hen sivuaineena.

	% vastaajista
Ei	51
Kyllä	49
Yhteensä	100

Taulukko 9. Tiedekunnittain kiinnostus IT:hen sivuaineena.

Oletko kiinnostunut IT-alan sivuaineopinnot?		Ei	Kyllä	Yhteensä
Kasvatustieteiden tiedekunta	Määrä	12	6	18
	%	66,7	33,3	100
Kauppakorkeakoulu	Määrä	10	22	32
	%	31,3	68,8	100
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	46	16	62
	%	74,2	25,8	100
Liikuntatieteellinen tiedekunta	Määrä	63	27	90
	%	70,0	30,0	100
Humanistinen tiedekunta	Määrä	49	55	104
	%	47,1	52,9	100
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	Määrä	61	107	168
	%	36,3	63,7	100
Yhteensä	Määrä	241	233	474
	%	50,8	49,2	100

Taulukosta 10 nähdään, mitä aihepiirejä muiden kuin IT-tiedekunnan opiskelijat halusivat sivuaineopintoihinsa ottaa ja kuinka suosittu mikäkin aihekokonaisuus on.

Taulukko 10. Mitä vastaajat haluaisivat opiskella.

Aihe	% vastauksista
Internetin hyödyntäminen	15
Tietojärjestelmät ja tietokannat	11
Grafiikka	11
Data-analyysi	10
Digitaalisuus	10
Digitaaliset oppimisympäristöt	10
IT ja tietoyhteiskunta	9
Mobiilijärjestelmät	8
Systeeminen ja algoritminen ajattelu	7
IoT eli esineiden internet	4
Kyber	3
Muu	1
Yhteensä	100

Kyselyn vastaajilta tiedusteltiin myös avoimella kysymyksellä mitä he haluaisivat opiskella ja näihin vastauksiin on otettu myös vahingossa vastanneiden IT-tiedekunnan opiskelijoiden kommentit mukaan. Vastauksia tuli 32 erilaista, joista suurin osa (8) koski ohjelmointia. Muita mainittuja aihepiirejä oli nettisivujen tekeminen (5), digitaalinen liiketoiminta (5), pelit (3), kuvankäsittely (2), perus tietotekniikan taidot (3) ja luokkaan muu (6) jäi mm. kännykkäsovellukset, turvallisuus ja kategoria- ja tyyppiteoria.

4.2 Toiveita IT-opintoihin

IT-tiedekunnan opiskelijoilta kysyttiin, mille opintotasolle he haluaisivat lisää kurssitarjontaa. Taulukosta 11 nähdään, että IT-tiedekunnan opiskelijat kaipaivat eniten kurssitarjontaa syventäviin opintoihin. Tämä oli valittu 44 % vastauksista. Aineopintoihin lisää kurssivalikoimaa toivottiin 36 % vastauksista ja perusopintoihin 20 % vastauksista.

Taulukko 11. Lisää kurssitarjontaa.

	% vastauksista
Perusopintoihin	20
Aineopintoihin	36
Syventäviin opintoihin	44
Yhteensä	100

Avoimeen kysymykseen "Millaisia uusia sisältöjä haluaisit opintoihin?" tuli 127 erilaista ja hyvin monipuolista vastausta kaikkien tiedekuntien opiskelijoilta. Alla on esitelty kommenttien avulla toiveita mahdollisimman kattavasti.

"Lisää ohjelmointia, ajankohtaisia yritysmaailman teknologioita kattavasti."

"Nykyajan haasteista ja oikeuksista virtuaalisessa maailmassa. Digitalisoitumisen käyttäminen opetuksessa ja sen hyödyntäminen fiksulla tavalla."

"Digimarkkinointia, talousopintoja, ohjelmointia "rennolla otteella", HTML5 + CSS (sillä www-sivut merkittävässä roolissa yrittäjällä) jne."

"Oikeastaan haluaisin, että syventävät opinnot olisi lähinnä paremmin laadittuja ja toteutettuja. Nykyään ovat hyvin haastavia ja niissä jää aika yksin..."

"Käytännön opetusta, eli ei tutkimusta eikä teoriaa, vaan kädet sotaan ja haittaohjelmia aukomaan, palomuurien konffausta ja jotain millä voi oikeasti työllistyä muuallekin ku yliopistolle."

"Syvällisempää tietämystä infrausta, sekä perehdyttämistä yleisesti käytettyjen tuotteiden käyttöön ja hallintaan: SharePoint, SAP, F5, Azure, AWS jne."

"Pelillisyyden maisteriohjelma tarvitsee lisää kursseja, syvällisempiä kursseja, enemmän yksityiskohtiin meneviä kursseja sekä ammattimaisempia kursseja.."

"Luovia ja osallistavia sisältöjä. Vähemmän ulkolukua, enemmän soveltavuutta."

"Työelämälähtöisempiä kursseja. Future internet oli hyvä vaikkakin videot jo hieman vanhoja. Siinä oikeasti katsottiin mitä maailmalla tapahtuu, eikä vain paneuduttu siihen mikä luennoitsijan mielestä on kivaa."

"Poikkitieteellisiä perusainekokonaisuuksia, esim. ITK+Kauppakorkeakoulu."

5 YHTEENVETO VASTAUKSISTA

Tämä opiskelijakysely oli lähes samanlainen kuin vuonna 2014 toteutetut Innovaatiot, Yrittäjyys ja ICT –Opiskelijakysely ja Opiskelijayrittäjyyskysely. Nyt kyselyitä oli yksi ja se oli suunnattu kaikkien tiedekuntien opiskelijoille. Suuria eroja ei opiskelijoiden vastuksissa ollut tapahtunut kahden vuoden aikana, mutta muutama mainittava huomio kuitenkin löytyi.

Tieto opiskelijayrittäjyydestä on hiukan kasvanut kahden viime vuoden aikana. Kysyttäessä opiskelijoilta, ovatko he kiinnostuneita perustamaan yrityksen, IT-tiedekunnan vastaajista kaksi prosenttiyksikköä enemmän vastasi toimivansa jo yrittäjänä verrattuna vuoteen 2014 ja muidenkin tiedekuntien vastaajista kaksi prosenttiyksikköä enemmän. Opintojen aikana muiden kuin IT-tiedekunnan opiskelijat eivät olleet kiinnostuneita perustamaan yritystä, mutta IT-tiedekunnan vastaajista kolme prosenttiyksikköä useampi oli kiinnostunut. Opintojen jälkeen on kuitenkin muutkin kuin IT-tiedekunnan vastaajat kiinnostuneempia perustamaan yrityksen mitä vuonna 2014. Vastausprosentti tässä vaihtoehdossa oli kasvanut muiden tiedekuntien kohdalla kuusi prosenttiyksikköä ja IT-väellä kahdeksan prosenttiyksikköä. Vastausvaihtoehdon ”en osaa sanoa” oli valinnut tänä vuonna IT-tiedekunnan vastaajien keskuudessa 15 prosenttiyksikköä vähemmän kuin kaksi vuotta sitten, kun muilla vastaajilla tämän kysymyksen kohdalla oli pysynyt samana. Vastausvaihtoehdon ”en missään vaiheessa halua yrittäjäksi” oli valinnut muiden tiedekuntien vastaajista kahdeksan prosenttiyksikköä vähemmän ja IT-väen kohdalla kaksi prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisessä kyselyssä.

Tieto on siis lisääntynyt ainakin IT-opiskelijoiden keskuudessa ja niiden määrä, jotka eivät halua yrittäjiksi ollenkaan, oli laskenut kahdessa vuodessa muutamalla prosenttiyksiköllä kaikilla vastaajilla alasta riippumatta.

Tietämyksen lisäksi kiinnostus yrittäjyyskoulutusta kohtaan oli kasvanut kahdessa vuodessa. Edellisessä kyselyssä yrittäjyyskoulutuksesta kiinnostuneita oli IT-tiedekunnan vastaajista 14 %, ja tänä vuonna 25 %. IT-opiskelijoiden määrä, joita ei kiinnosta yrittäjyyskoulutus, on pysynyt samana. Samoin muidenkin tiedekuntien opiskelijoiden kohdalla kiinnostus yrittäjyyskoulutukseen oli kasvanut. Kiinnostuneita oli nyt 12 % vastaajista, kun vastaava luku kaksi vuotta sitten oli 9 %. Kaksi vuotta sitten muiden kuin IT-tiedekunnan vastaajista 35 % ei ollut lainkaan kiinnostunut yrittäjyyskoulutuksesta ja nyt sen vastausvaihtoehdon valitsi 24 % vastaajista. Jonkin verran kiinnostuneiden osuus oli IT-tiedekunnan opiskelijoiden kohdalla vähentynyt 10 prosenttiyksikköä ja muiden alojen opiskelijoiden kohdalla kasvanut 8 prosenttiyksikköä.

Niin vuoden 2016 kuin vuoden 2014 kyselyn vastausten perusteella opiskelijoilta löytyi ideoita, halua monitieteiseen työskentelyyn ja kiinnostusta yrittäjyyteen. Vuonna 2016 vastanneiden opiskelijoiden joukossa oli 46 yrittäjää (7 % vastaajista). Samat asiat nousivat esille opiskelijoiden toiveissa, mitä kaksi vuotta sitten. He tarvitsisivat ideoiden jatkokehittelyä varten erityisesti käytännön neuvoja, rahoitusta ja teknistä tukea, aikaa ja

vertaistukea jo yrityksen perustaneilta. Saman henkisistä, luotettavista ja työtä pelkäämättömistä henkilöistä koostuvat tiimit koettiin tärkeiksi ja lisäksi tiimin jäseniltä toivottiin jonkin alan erityisosaamista, kuten esimerkiksi tietoteknistä osaamista, tai kaupallista osaamista, ja ylipäänsä tiimeiltä toivottiin monitieteisyyttä. Ideointiin ja yrittäjyyteen liittyviltä kursseilta toivottiin erityisesti konkreettisia esimerkkejä ja käytännön tekemistä, luovaa työskentelyä, infotilaisuuksia yrittäjyyteen liittyvistä asioista ja yrittäjyyteen kannustamista. Suurin osa vastanneista toivoi idean tai yrityksen kehittämistä varten muuntautuvaa hautomotilaa tai ihan tavallista toimistohuonetta. Moni halusi työkennellä kotona tai tilojen toivottiin löytyvän kampukselta, keskustasta tai kampuksen läheisyydestä. Uusea opiskelija olisi valmis perustamaan yrityksen, jos saisi tarvitsemaansa apua ja kannustusta eri tahoilta. Opiskelijat eivät tieneet kuinka hakea ohjausta, rahoitusta tai muuta tarvitsemaansa tukea, joten nämä osa-alueet voisivat olla tulevaisuuden opiskelijayrittäjyyden kehittämisen keskiössä.

6 OPISKELIJAYRITTÄJYYDEN NYKYTILAN KATSAUS

Kyselyn vastausten perusteella opiskelijoiden tietämys yrittäjyydestä ja kiinnostus sitä kohtaan ovat kasvaneet. Mitä sitten Jyväskylän yliopistossa ja muilla yhteistyötahoilla on tehty kahden viime vuoden aikana opiskelijayrittäjyyden tukemiseksi? Opiskelijayrittäjyyden ja alueen oppilaitosten yhteistyön nykytilanne on esitetty erittäin kattavasti Yrittäjyys yhdistää -hankkeen raportissa [11]. Tähän raporttiin innovaatioiden ja yrittäjyyden toimintaympäristöä kartoitettiin haastattelemalla opiskelijayrittäjyyden parissa työskenteleviä henkilöitä. Taulukkoon 12 on koottu henkilöt ja haastattelujen ajankohdat. Haastattelukysymykset löytyvät liitteestä 2.

Taulukko 12. Haastattelujen ajankohta, henkilö ja yksikkö

Päivämäärä	Henkilön nimi	Yksikkö
25.10.2016	Maria Kotiranta	Työelämäpalvelut, JY
25.10.2016	Päivi Patja	Kauppakorkeakoulu, JY
3.11.2016	Tapio Auvinen	JES ry
3.11.2016	Markus Mäntynen	Jykes Oy
3.11.2016	Tuomas Roininen	Jykes Oy
3.11.2016	Mari Suoranta	Kauppakorkeakoulu, JY
7.11.2016	Eetu Luoma	Infomaatioteknologian tiedekunta, JY

6.1 Yrittäjyys Jyväskylän yliopistossa

Maria Kotiranta työelämäpalveluista [5], Päivi Patja [6] ja Mari Suoranta Kauppakorkeakoulusta [7] sekä Eetu Luoma Informaatioteknologian tiedekunnasta [10] kertoivat, mitä viime vuosina opiskelijayrittäjyyden kehittämiseksi on tehty Jyväskylän yliopistossa. Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että viime vuosina on kehitetty monipuolisia mahdollisuuksia innovaatioista ja yrittäjyydestä kiinnostuneille.

Eetu Luoman [10] mukaan tapahtumat, ponnistelut ja työ, jota on yhdessä tehty it-tiedekunnassa, kauppakorkeakoulussa ja työelämäpalveluissa ovat vaikuttaneet kiinnostuksen lisääntymiseen. Hän on huomannut, että professorit ja opettajat keskustelevat huomattavasti enemmän yrittäjyydestä, mitä ei oikeastaan aikaisemmin ole tapahtunut.

Mari Suoranta [7] lisää, että erittäin tärkeä muutos oli syyskuussa 2015 yliopiston rehtorin tekemä päätös, jonka mukaan tulevissa opetussuunnitelmissa tulee näkyä kannustus yrittäjämäiseen asenteeseen sekä mahdollisuus sen kehittämiseen tekemisen ja kokeilemisen kautta ja että yrittäjyys nostetaan esille yhtenä työllistymisvaihtoehtona muiden joukossa. Tämä nostaa yrittäjyyden tärkeään rooliin ja tuo sitä esille läpi koko yliopiston. Mari Suoranta [7] jatkaa, että toinen tärkeä asia on ollut selkiyttää vastuita ja tuoda roolit näkyviksi. Uusi linjaus, jossa kauppakorkeakoulu ja työelämäpalvelut ovat vastuussa yrittäjyysopinnoista, tuo hänen mukaan selkeyttä: ”On hyvä sanoittaa mitä

kukin tekee ja lisäksi olisi tärkeää vakiinnuttaa toiminta, ettei aina kaikki olisi hankepohjaista.”, Suoranta toteaa.

6.1.1 Yrittäjyyttä ja innovaatioita tukevat opinnot

Yrittäjyys yhdistää hankkeen loppuraporttiin [11] on koottu kattavasti Jyväskylän yliopiston vallitseva yrittäjyyteen liittyvä valinnainen opetustarjonta. Lisäksi eri tiedekunnista löytyy yksittäisiä kursseja, joiden yrittäjyyttä tukeva opetus on sidottu oman alan opetukseen.

Kauppakorkeakoululla erilaisia yrittäjyysopintoja voi suorittaa Liiketoimintaosaamisen perusteet (28op) ja Yrittäjyyden perusopinnot (25 op) opintokokonaisuuksina tai erillisinä perus- ja aineopintotasoisina kursseina sekä Strategy and Entrepreneurship -maisteriohjelmassa.

Työelämäpalveluiden tarjonnasta löytyy mm. Monitieteinen työelämäprojekti sekä Yrittäjyystarinoita –kurssit. Juho Heikkinen [14] kertoo, että Monitieteinen työelämäprojekti on kaikille Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoille avoin projektikurssi. Se sai alkunsa Keski-Suomen innovaatiomarkkinapaikka-hankkeessa ja toteutettiin ensimmäisen kerran kesällä 2011 Agora Centerin ja IT-tiedekunnan yhteistyönä. Nykyään kurssia toteuttaa Jyväskylän yliopiston työelämäpalvelut yhteistyössä eri tiedekuntien kanssa. Toiminnan tavoitteena on tarjota opiskelijoille mahdollisuus kehittää mm. projektiosaamistaan ja yleisiä työelämätaitojaan. Asiakkaat puolestaan saavat apua esim. toimintansa tai tuotteidensa kehittämiseen. Yliopisto toteuttaa kurssin kautta yhteiskunnallisen vuorovaikutuksesta tehtävää. Käytännössä monitieteiset tiimit toteuttavat kehittämisprojektin oikealle asiakkaalle, joka voi olla esim. paikallinen yritys tai yhdistys. Kurssi on toteutettu menestyksekkäästi yhdeksän kertaa, ja tänä aikana on valmistunut liki 60 projektia. Jyväskylän yliopiston rehtori vakinaisti kurssin pysyväksi osaksi kesäopintoja keväällä 2015.

Yrittäjyystarinoita-kurssi on työelämäpalveluiden ja humanistisen tiedekunnan yhdessä järjestämä kurssi, joka johdattaa opiskelijat yrittäjyyden maailmaan oikeiden yrittäjien uratarinoiden kautta. Opintojakson tavoitteena on herättää opiskelijat pohtimaan oman osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämistä. Samalla tutustutaan siihen, mitä yrittäjämäinen asenne ja toiminta tarkoittavat, mitä on yrittäjämäinen markkinointi sekä minäkalaisia asioita pitää ottaa huomioon yritystä perustettaessa ja yritysmuotoa valittaessa [15].

IT-tiedekunnassa on tarjolla mm. Jyväskylä Game Lab-hankkeen toteuttama kurssi, jossa osallistujat tekevät viiden kuukauden jakson aikana toimivan pelin prototyyppin. Game Labissa muodostetut ryhmät työskentelevät oman peli-ideansa parissa ja he saavat tukea ja ohjausta kansallisilta sekä kansainvälisiltä pelialan ammattilaisilta. Lisäksi osallistuvien korkeakoulujen osaamista hyödynnetään vahvasti. Tavoitteena on luoda uuden-

laisia menetelmiä pelialan opetuksen tueksi Jyväskylän yliopistossa ja Jyväskylän ammattikorkeakoulussa. Peli-ideoita on myös mahdollista jatkokehittää ja saada niille rahoitusta [16].

Tällä hetkellä Jyväskylä yliopistossa on käynnissä opetussuunnitelmatyö kaudelle 2017-2020, jossa mm. työelämärelevanssi, työllisyys ja yrittäjämäisyys sekä yrittäjämäinen asenne ovat tavoitteissa entistä vahvemmin [11]. Eetu Luoma [10] huomauttaa, että välttämättä kaikkien yrittäjyyteen tukevien kurssien ei tarvitse opettaa ja kannustaa yrittäjyyteen suoraan, vaan yrittäjyys voi syntyä ikään kuin sivuvaikutuksena. Esimerkiksi informaatioteknologian tiedekunnassa on kehitetty perinteistä tietohallintoprojektikurssia tuotekehitysprojekti-kurssiksi. Tavoitteena ei niinkään ole opiskelijayrittäjyys, vaan kurssin kautta opiskelija voi peilata yrittäjyyttä yhtenä vaihtoehtona. Luoman [10] mukaan IT-tiedekunnassa opiskelijoita ei kannusteta pohtimaan yrittäjyyttä niinkään itsensä työllistämisen kannalta, vaan keinona saada joku haluttu muutos aikaan. Informaatioteknologia tarjoaa paljon mahdollisuuksia ratkaista ongelmia ja yrittäjyys on yksi keino muiden joukossa toteuttaa noita muutoksia.

Luoma [10] kyseenalaistaa sitä, että oppilaitokset ”työntävät” nuoria yrittäjiksi. Hän kertoo, että ”nuorena on hyvä aika oppia ja kokeilla yrittäjyyttä, mutta on eettisesti arveluttavaa, että oppilaitokset voimakkaasti kannustavat siihen. Pikemminkin olisi syytä tarjota valmiuksia, joiden avulla nuoret voivat tehdä ratkaisunsa ja päätöksensä itse. Yrittäjyys on raskasta ja se on elämänvalinta, jonka hintana voi olla parisuhde, terveys tai ystävät, joten sitä ei tulisi tehdä ilman huolellista harkintaa ja kriittisesti tarkasteltuja perusteita. Useat bisnesenkelitkin kertovat, että yhdeksän kymmenestä yrityksestä epäonnistuu.”

Luoma [10] kiteyttää, että ”yrittäjyyden ja yrittäjämäisen asenteen ymmärtäminen ovat tärkeitä asioita. Tarvitaan kokeneita yrittäjiä kertomaan tarinoitaan menestyksen huippuhetkistä sekä epäonnistumisista ja niiden vaikutuksista. Tällaista tarvitaan vallitsevan startup hypen ja hurmoksen rinnalle, jonka mukaan yrittäjyys on aina ja ainoastaan hyödyllistä, kivaa ja pakollista. On tärkeää pitää mielessä myös se, että yrittäjyyttä voi asenteena toteuttaa muuallakin - esimerkiksi yliopistossa. ”

Sen sijaan, että kannustettaisiin yrittäjyyteen, IT-tiedekunnassa annetaan siihen valmiuksia. Luoman [10] mukaan tällaisia valmiuksia opiskelijat saavat esimerkiksi muutoksen johtamiseen ja projektityöhön liittyviltä kursseilta. Luoma kertoo, että ”kurseilla opitaan mm. uusia teknologioita, liiketoiminnan rajapintaa organisaatioissa, parannetaan organisaatioiden toimintaa, annetaan valmiuksia tuotekehitykseen, opitaan digitaalisten palvelujen muotoilua sekä ymmärretään teknologian vaikutuksia. Toivottavaa olisi, että opiskelijat löytäisivät ideoita, joilla olisi mahdollisuuksia ja heillä olisi valmiuksia itse pohtia, voisiko toimintaa jatkaa yrittäjänä. Valinta yrittäjyyteen ryhtymisestä pitää kuitenkin jäädä opiskelijoille, emme saa tyrkyttää yrittäjyyttä, emme edes sisäistä yrittäjyyttä.”

6.1.2 Oppilaitosten yhteistyökonsepti

Maria Kotirannan [5] ja Päivi Patjan [6] mukaan suurin vaikutus opiskelijayrittäjyyden kiinnostuksen kasvamiseen on ollut Yrittäjyys yhdistää –hankkeella, joka toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Koulutuskuntayhtymän kanssa ajalla 2/2015-10/2016. Kotiranta [5] kertoo, että hankkeen aikana pilotoitiin yhteistä yrittäjyyskoulutusta oppilaitoksille. Hankkeessa rakennettiin eri oppilaitosten välille yhteistyökonsepti, jossa kurssit rakennetaan polun alle, ja jossa on rakenteellisenä kehikkona Kuvan 2 mukaisesti neljä eri vaihetta: Innostun, Kokeilen, Yritän ja Kehitän. Opiskelija voi halutessaan osallistua mukaan mihin vaiheeseen tahansa, oman kiinnostuksensa ja osaamisensa mukaan.

Kuva 4 Kolmen eri tason oppilaitosten yhteinen yrittäjyyden kurssipolku. 7

Päivi Patja [6] kertoo, että ”Innostun” ja ”Kokeilen”- vaiheisiin voi osallistua ihan kuka tahansa, koska siellä lähdetään tutustumaan yrittäjyyteen ilman valmista yritysidea, tutustumalla omiin unelmiin ja innostuksenkohteisiin. Tässä polun vaiheessa voi etsiä ympärilleen ihmisiä, joilla on samankaltaiset kiinnostuksenkohteet ja muodostaa heidän kanssaan tiimejä. Kotiranta [5] jatkaa, että yksi matalan kynnyksen kurssi on ideakurssi, jossa ei ole ollenkaan yrittäjyyteen liittyvää sisältöä. Kurssilla kaivetaan esiin rohkeutta lähteä toteuttamaan unelmiaan. Kurssin tausta-ajatuksena on se, että kaikkea osaamistaan voi hyödyntää työelämässä, ei välttämättä pelkästään muodollisessa koulutuksessa

7 Kuva Maria Kotiranta.

kehitettyjä taitoja. Työelämässä ja yrittäjyydessä kaikki osaaminen on relevanttia. Ideakurssilla on ihmisiä kertomassa osaamisestaan ja urastaan, lisäksi siellä tehdään mm. kutsumuskartta ja oman polun löytämiseen liittyviä tehtäviä. Päivi Patja [6] lisää, että opiskelijakyselyn vastauksissa näkynyt tiedon ja kiinnostuksen lisääntyminen näkyy parhaiten juuri näillä kursseilla, joille on matala kynnys tulla. Niillä on enemmän osallistujia, koska ne koskettavat laajaa yleisöä.

Kuva 5 Unelmat+Inspiraatio! –kurssilla pohditaan omaa uraa ja työllistymistä.

”Yritän”-vaiheessa on erilaisia syvemmälle yrittäjyyteen pureutuvia kursseja, kuten JAMKin järjestämä esihautomo-kurssi viisi kertaa vuodessa. Esihautomo-kurssilla on yrittäjiä sparraamassa opiskelijoiden ideoita, koska on tärkeää saada kokeneiden yrittäjien lisäksi samaistuttavaa vertaistukea. ”Kehitän” –vaiheessa opiskelijayrittäjä saa tukea Yritystehtaan laajoista asiantuntijapalveluista.

Päivi Patja [6] summaa, että on kaksi tasoa, työelämävalmiudet ja yrittäjyys, joiden opetus pitäisi ulottaa läpi kaikkien kouluasteiden. Tällainen olisi yrittäjyys ja yrittäjämäisempi -opintopolku ja lisäksi olisi tarjolla täsmäkurseja, joiden ei tarvitse tavoittaa aivan kaikkia opiskelijoita.

6.1.3 Yrittäjyystapahtumat

Yliopisto on ollut mukana järjestämässä useaa yrittäjyystapahtumaa. Maria Kotiranta [5] kertoo, että keväällä 2016 järjestettiin Jyväskylän keskusta-alueella ensimmäisen kerran Dream Up -tapahtuma, joka sopii kaikille vähänkin yrittäjyydestä kiinnostuneille opiske-

lijalle. Tapahtuma oli opiskelijoiden itse tekemä; kahviota piti opiskelijat, turvallisuudesta vastasivat opiskelijat, markkinoinnista vastasi kieli- ja viestintäopiskelijat ja JES ry. järjesti tapahtuman jatkot. Näin tapahtumasta saatiin opiskelijoiden näköinen ja heitä kiinnostava. Dream up- tapahtumassa oli Pop up -tori, jossa opiskelijat myivät omia tuotteitaan ja palveluitaan, puhujina oli mm. Madventuresin Riku ja Tunna, yritysneuvontaa sai esim. Uusyrityskeskuksen ja Keski-Suomen yrittäjänäisten toimesta. Lisäksi löytyi paneeleja ja kansainvälisiä yrittäjiä keskustelemassa opiskelijoita kiinnostavista yrittäjyyden teemoista. Tapahtumassa eri oppilaitosten opiskelijat tapasivat toisiaan, esimerkiksi osana tapahtumaa korkea- ja toisen asteen opiskelijat kohtasivat speed-dating tapahtumassa. Yrittäjyyttä tukevaa ohjelmaa on tapahtumassa moneen eri vaiheeseen, tarpeeseen ja kiinnostukseen. Tarkoituksena on markkinoida olemassa olevaa tarjontaa yrittäjäkoulutuksesta.

Kuva 6 Opiskelijoita Nuori Yrittäjyys Speed dating-tapahtumassa.

Eetu Luoma [10] lisää, että Kasvu Open tapahtuma on tullut näkyvästi esille Jyväskylässä. Myös Jyväskylä Entrepreneurhip Society (JES) ja Jyväskylä Game Industry Hubin (Expa) toiminta ja tapahtumat ovat lisänneet kiinnostusta yrittäjyyteen, vaikka ne ovat toimineet vain muutaman vuoden. Luoman mukaan ”esimerkiksi JES:n ja Kasvu Openin yhteistyössä järjestämä Spotlight oli hieno tapahtuma, vaikka se järjestettiin vasta ensimmäistä kertaa.” Kokopäivän kestävä Spotlight [12] tapahtuman tarkoituksena on auttaa opiskelijoita löytämään ja kehittämään omaa osaamistaan asiantuntijoiden innostamina. Päivä koostuu mm. teknologia-alan asiantuntijoiden puheista ja workshoppeista.

Luoma [10] itse on ollut järjestämässä Kangas Jam –palvelumuotoilutapahtumaa, joka järjestettiin jo kolmatta kertaa. Tapahtumassa yritykset antavat opiskelijoille ongelmia, joihin ideoidaan ratkaisuja käyttämällä brainstorming -menetelmää, jonka jälkeen ide-

oita analysoidaan ja arvioidaan sekä esitellään muille opiskelijoille. Konsepti pyrkii yhdistämään käytännön tekemisen ja teorian; teoriapohjana toimivat luovan prosessin teoriat sekä palvelumuotoilutekniikat. Kangas Jam toteutettiin yhdessä opiskelijoiden ainejärjestöjen kanssa ja heillä oli markkinointivastuu muutaman yrityksen kanssa. Luoman [10] mukaan tapahtuman ajatuksena on se, että opiskelijat voimaantuvat siitä, että heillä on hyviä ideoita.

Maria Kotiranta [5] kertoo, että henkilökunnan osalta toimivaksi tapahtumakonseptiksi on todettu yrittäjyysbrunnit, joissa on rentoa ajatustenvaihtoa puolin ja toisin. Myös siitä on pidetty, että henkilökunta saa osallistua opiskelijoiden kursseille. Erikseen henkilökunnalle suunnattu, hyväksi havaittu toiminta, on yrittäjyyden elävä kirjasto. Elävä kirjasto koostuu listasta oppilaitosten henkilöitä, jotka voivat tulla kertomaan omasta osaamisalueestaan. Haluamansa henkilön voi varata luennoimaan ja keskustelemaan eri tilaisuuksiin. Lisäksi oppilaitosten henkilökunnalle järjestetään innovaatiotoiminnan kevätpäivä, joka on nykyään auki myös koulutuskuntayhtymän henkilökunnalle.

6.1.4 Opiskelijayrittäjyyden tulevaisuuden näkymiä

Opiskelijayrittäjyyteen ja innovaatioihin liittyvää koulutus- ja tapahtumatarjontaa on siis nykypäivänä paljon ja se on monipuolista ja laadukasta. Tästä kumpuaakin ongelmaksi ajan ja resurssien riittävyys. Päivi Patja [6] pohtii, miten kaikki mahtuu opiskelijoiden kalentereihin ja voisiko yrittäjyyskursseja ja -tapahtumia ottaa enemmän osaksi tutkintoja. Voisiko esimerkiksi sivuainekriteerejä löyhentää, jotta opiskelija voisi ottaa yksittäisiä kursseja mielenkiintoisesta aiheesta, mutta ei tarvitsisi suorittaa kokonaista sivuainetta? Jollain tavalla täytyisi mahdollistaa se, että opiskelijat voivat suorittaa yrittäjyyteen liittyviä opintoja normaalien opintojensa puitteissa, eikä pelkästään vapaa-ajalla. Maria Kotiranta [5] muistuttaa, että tarkoituksena ei ole paisuttaa tutkintoja. Monitieinen työelämäprojekti on toteutettu yhdeksän kertaa ja siinä on onnistuttu viemään asiaa pidemmälle suoraan tutkintoon johtaviin opintoihin. Ainakin IT-tiedekunnassa sillä on mahdollista korvata aineopintojen projektikurssi.

Päivi Patja jatkaa [6], että haasteeksi muodostuu aikataulutus ja ajankohta, jos halutaan järjestää aidosti monitieteisiä kursseja. Haluaako kukaan opiskella esimerkiksi ilta-aikana tai kesällä, jolloin moni on töissä ja yliopiston henkilökunta tekee tutkimusta. Sellainen koulutus, jossa monet eri tahot ovat mukana ja jotka ovat kontaktiopetus- ja valmennustyyppisiä, vievät paljon aikaa eli kuinka mahdollistetaan henkilökunnan osallistuminen tällaisiin koulutuksiin? Jos halutaan panostaa yrittäjyyskoulutuksen tarjoamiseen ja lisätä sitä, ilman että kukaan uupuu, täytyisi miettiä resurssit uudestaan. Kun yrittäjyysopetus kasvaa, enää ei riitä henkilökunnan vapaaehtoisuus ja pieni porukka järjestämään asioita, vaan tarvittaisiin tiedekuntienvälistä yhteistyötä ja lisää resursseja.

Myös Eetu Luoma [10] pohtii yrittäjyysopetuksen toteuttamisen haasteita yliopistossa. Hänen mukaansa yksittäiset lyhyet kurssit eivät juuri johda yrittäjyyteen, koska niillä yrittäjyys tai tuoteidean kehittäminen jää ”leikin tasolle”. Kurssit herättävät ehkä kiinnostuksen, mutta eivät niin paljoa, että opiskelijat tietäisivät, mitä seuraavaksi tulisi tehdä

ja kuinka ideaa voisi lähteä itsenäisesti viemään eteenpäin. Erilaisten kurssien yhdistelmä esimerkiksi 20 op sivuainekokonaisuudeksi voisi olla tähän tarkoitukseen sopiva.

Kuitenkin Luoman [10] mukaan ongelmaksi nousee se, voiko tällaista työtä sisällyttää akateemiseen tutkintoon. Usein yrittäjyyden kurssit ovat joko pelkästään teoriaa tai pelkästään käytäntöä. Oppimisen tutkimuksen mukaan oppiminen ei tapahdu ainoastaan käytännön kautta, vaan tarvitaan myös teoriaa eli ilmiöiden käsitteellistämistä. Yrittäjyysopetuksen parissa toimivien henkilöiden olisi hyvä kohdata ja keskustella, kuinka voisi syntyä uutta tekemistä, jota voidaan teoretisoida tai kuinka voitaisiin yhdistää käytännön harjoituksia teoretisointiin. Kun yrittäjyys imaisee opiskelijan, ei aikaa jää reflektoinnille, joten olisi syytä miettiä, kuinka nämä kaksi saadaan kohtaamaan yrittäjyyttä tukevissa akateemisissa opinnoissa? Myös Päivi Patja [6] toteaa, että opetuksen kehittämisen tavoitteena tulisi olla kehittää yrittäjämäistä pedagogiikkaa.

Yhteiset yrittäjyyteen liittyvät kurssit on pyritty merkitsemään koodilla URAXXX, mikä ei sido kurssia mihinkään pääaineeseen. Tämän lisäksi tarjontaa voisi vielä enemmän käydä markkinoimassa henkilökohtaisesti esimerkiksi luentosaleissa, suunnittelee Päivi Patja [6]. Päivi Patja jatkaa, että opiskelijat haluavat todella henkilökohtaista sparrausta, mutta aina ei tietenkään tähän pystytä tai pystytä vastaamaan siihen tarpeeseen, mikä sillä hetkellä on, mutta paljon on lähineuvontaakin opiskelijoille tarjolla mm. Yritystehaalla.

Tuomas Roininen [9] muistuttaa, ettei alumneja saa unohtaa. Heidän etenemistään uralaan on hyvä seurata ja pyytää heitä kertomaan kokemuksistaan. Kaikenlainen tieto on tärkeää, erilaiset kokemukset niin onnistumiset kuin epäonnistumisetkin on hyvä tuoda esille, eikä piilotella.

Luoman [10] mukaan ”uuden OPSin myötä mietitään, miten kasvavaan kiinnostukseen voitaisiin reagoida. Tiedekunnassa toivotaan, että opiskelijoista tulisi IT-ammattilaisia, jotka kehittävät parempia ja turvallisempia tuotteita. Jossain vaiheessa he voivat tehdä päätöksen ryhtyä yrittäjiksi. Yrittäjyys voi olla keino, jolla he voivat parantaa maailmaa, saada makkaraa leivän päälle, ostaa auton ja perustaa perheen. Yrityksen perustaminen on lopulta hyvin helppoa. Kestää noin puoli tuntia, kun täyttää lomakkeen, mutta se, miten idealla tehdään rahaa, on paljon vaikeampaa.”

It-tiedekunnassa on suunniteltu mm. uutta tuotekehityskurssia yhteistyössä kauppakorkeakoulun kanssa. Soveltava osuus sidotaan it-alan kontekstiin, eikä tarkoituksena ole pelkästään diagnosoida liiketoimintaa, vaan myös kehittää sitä.

Luoman [10] mukaan ”tulevaisuudessa kannattaisikin muotoilla sellaisia kursseja, jotka lisäävät yrittäjävalmiuksia, mutta tämä ei ole opintojen ykkösprioriteetti, vaan luonnollinen osa muita opintoja. Yksi mahdollisuus voisi olla sivuainekokonaisuus, joka on käsitteellistämisen ja tekemisen rajapinnasta. Jos nykyisiä rakenteita on vaikea muuttaa, niin voidaan järjestää uusi kurssi. Yksi tärkeä juttu on, että asiat tapahtuvat hitaasti ja se on ihan positiivinen juttu. Ehditään miettiä mikä toimii ja mikä ei. Yksi työpaja tai yksi haastattelu ei vielä tuo pysyviä vaikutuksia.”

6.2 Yliopiston ulkopuolinen tarjonta yrittäjyydestä kiinnostuneille

Aikaisemminkin on tullut jo esille, että Jyväskylässä on hyvin laajasti vaihtoehtoja yrittäjyydestä kiinnostuneille, riippumatta siitä, onko valmista yritysidea vai ei. Eri tahot antavat kannustusta ja myös käytännön apua matkalla yrittäjäksi. Seuraavaksi Jyväskylän Yritystehtaan ja Jyväskylä Entrepreneurship Societyn (JES) edustajien ajatuksia opiskelijayrittäjyydestä ja omasta toiminnastaan.

6.2.1 Jyväskylä Entrepreneurship Society (JES)

Tapio Auvinen [13] Jyväskylä Entrepreneurship Societystä eli JES ry:stä kertoo, että he ovat nimenomaan järjestö opiskelijalta opiskelijalle ja tarjoavat korkeakouluopiskelijoille ympäristön, jossa voi törmätä uusiin ihmisiin, liikeideoihin ja inspiroiviin ideoihin. JES enemmänkin innostaa kuin antaa käytännön esimerkkejä matkalla yrittäjäksi. He ovat toimineet alkuvuodesta 2013 saakka ja heillä on kolme eri konseptia; workshopeja, joissa saa taitoja yrittäjyyteen, state events, joissa eri puhujat kertovat kokemuksiaan ja brunseja, joilla ruoan lisäksi saa vapaasti keskustella muiden yrittäjyydestä haaveilevien tai asiantuntijoiden kanssa.

JES on myös ollut jo muutaman vuoden vahvasti mukana kehittämässä Innovate or die! –tapahtumaa yhdessä Jyväskylän Tiimiakatemian neljännen vuoden tiimiyrittäjien kanssa. Lisäksi JES on mukana Startup Life ohjelmassa, joka on Aalto Entrepreneurship Societyn (AaltoES) pari vuotta sitten aloittama ohjelma, jonka kautta korkeakouluopiskelijoiden on mahdollista päästä harjoitteluun startup-yrityksiin Piilaaksoon ja New Yorkiin Yhdysvaltoihin. JES toimii linkkinä opiskelijoiden ja Startup Lifen välillä tiedottaen ja kannustaen hakemaan ohjelmaan. [2] Tapio Auvinen [13] on kokonaisuudessaan Jyväskylän opiskelijayrittäjyyttä tukevaan toimintaan ja siihen miten eri tasoisia vaihtoehtoja löytyy. Hänen mukaansa toimintaa tulisi pitää yllä, ja tietenkin voimaannuttaa ja kehittää paremmiksi.

jes_ry Hyvä meininki brunssilla, kiitti kävijöille!
Kateltiin maisemia Google Cardboardilla, pelattiin
Geoguessria ja syötiin hyvin 🍌

Kuva 7 Opiskelijoita JES ry:n järjestämällä brunssilla.

6.2.2 Jyväskylän Yritystehdas

Käytännön apua uuden yrityksen perustamiseen saa mm. Jyväskylän yritystehtaalta [3], jossa työskentelee laaja asiantuntijoiden joukko. Jyväskylän Yritystehdas tarjoaa yrityksille perustamisneuvontaa ja auttaa Jyväskylän alueella toimivia yrityksiä ideasta kasvuun. Yritystehdas on kohtaamispaikka, jossa voi tavata sekä saman henkisiä, että täysin erilaisia ihmisiä, verkostoitua ja rakentaa tiimejä. Yritystehtaan palveluja ovat perustamisneuvonta, jossa saa asiantuntevaa ja luottamuksellista neuvontaa ja valmennusta yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen kaikkiin vaiheisiin. Kokeneiden yrittäjien ja neuvojen ansioista he tarjoavat asiantuntevaa ja korkeatasoista neuvontapalvelua [3]. Yritystehdas auttaa ilmaiseksi tarkistamaan yrityksen laskelmat ja viimeistelemään liiketoimintasuunnitelman, sekä opastamaan käytännön perustamistoimissa. Mitä varhaisemmassa vaiheessa apua annetaan, sitä suuremman hyödyn saa palveluista ja apua on saatavilla aina kansainvälistymisen vaiheeseen saakka. Yritystehtaalla toimivat Uusyrityskeskus, Jykes, TE-toimisto, Suomen yrityskehitys, Keski-Suomen YES-keskus ja eri opilaitokset [3].

Markus Mäntynen [8] ja Tuomas Roininen [9] Jykesiltä kertovat, että Yritystehdas on toiminut noin 1,5 vuotta ja sinä aikana he ovat valmentaneet noin 25-30 tiimiä vuodessa. Markus Mäntynen [8] kuvailee yritystehdasta vähän kuin ”aikuisten nuorisotaloksi”. He tarjoavat yritysideoita kanssa juttelemaan tuleville kohdennettua ohjausta suuntaa antamaan, vertaistukikeskusteluja muiden kanssa ja lisäksi he järjestävät tapahtumia. Suurin tapahtuma on Discovery Tuesday, joka tuo startup-kulttuurista ja yrittäjyydestä kiinnostuneet ihmiset yhteen yrittäjäkonkareiden kanssa. Kyseessä on viisi viikkoa kestävä valmennus ja mukaan otetaan 60 yritysidea, joista 10 parasta pääsee viimeisen tapaamis-

kerran hissipuhetilaisuuteen ja heistä voittajat eteenpäin kansainvälistymiseen ja kasvuun tähtäävään Kasvun portaat -ohjelmaan. Lisäksi yritystehdas järjestää yhteistapaamisia kolmen eri tason oppilaitosten kesken ja jo toimintansa aloittaneille, noin 1-3 vuotta toimineille yrityksille, kolmen lähi-illan kurssia Yrittämisen ABC.

jes_ry Great #pitching presented in #DiscoveryTuesday. #Jyväskylä has definitely potential and we're sure of that! #jklles #jeswecan

Kuva 8 Discovery Tuesday tapahtuma Jyväskylän Yritystehtaalla.

6.2.3 YES Keski-Suomi

YES on valtakunnallinen yrittäjyyskasvatuksen asiantuntijaverkosto, joka edistää yrittäjyyskasvatuksen toteutumista kouluttamalla opettajia, kehittämällä koulutusta, rakentamalla koulu-yritys -yhteistyötä ja tarjoamalla materiaaleja opetukseen [4]. YES Keski-Suomen palvelut ja toimenpiteet kohdistuvat pääosin lasten, nuorten ja yrittäjäksi aikovien parissa tavoitteellista ohjaustyötä tekeviin aikuisiin kouluissa, oppilaitoksissa ja kunnissa. Tavoitteena on, että jokainen Keski-Suomen kunta saa tukea yrittäjyyskasvatuksen strategisten tavoitteiden kirkastamiseen ja toiminnan kehittämiseen kuntaan jalkautuvana tukena. Tavoitteena on myös, että jokainen koulu saa tukea yrittäjyyskasvatuksen käytännön toteutukseen uusien opetussuunnitelmien toteutuksen käynnistyessä ja että oppilaitos voi saada tukea opettajien osaamisen kehittämiseen täydennyskoulutuksissa ja työyhteisöjen kehittämisessä. Korkeakoulujen ja toisen asteen yhteisen strategian ja tavoitteiden toivotaan toteutuvan oppilaitosten kaikkien yksiköiden toiminnassa. Tavoitteena on myös, että Keski-Suomen yrittäjyyskasvatuksen kehittäjien verkosto kohtaa säännöllisesti. [4]

YES Keski-Suomi yhdessä maakunnallisten yhteistyökumppaneiden ja toimijoiden kanssa auttaa opettajia kasvattamaan menestyviä nuoria tarjoamalla yrittäjyyskasvatukseen palveluja opetushenkilöstölle. Tähän mennessä 17 Keski-Suomen kuntaa on päättänyt kirkastaa yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet vuoden 2016 aikana. YES Keski-Suomi tarjoaa apua sekä tukea myös koulujen ja yritysten välisten yhteistyön kehittämiseen. YES luo kouluille kontakteja sekä mahdollisuuksia yhteistyön aloittamiseen. Yrityksille YES tarjoaa mahdollisuuksia koulu-yhteistyön aloittamiseen sekä yhteistyötä tukevaa neuvontaa ja valmiita kontakteja kouluihin ja oppilaitoksiin. Yrittäjyyskasvatuksen toteuttamisessa yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa on tärkeää. Kouluissa ja oppilaitoksissa kasvaa tulevaisuuden tekijät ja vaikuttajat. YES siis toimii linkkinä koulutuksen ja paikallisen yritys- ja elinkeinoelämän välillä. [4]

7 YHTEENVETO

Kahden viimeisen vuoden aikana on Jyväskylän alueella ja Jyväskylän yliopistossa tapahtunut paljon yrittäjyyden ja innovaatioiden saralla. Yrittäjyyden tukemiseksi on meneillään ollut eri oppilaitosten yhteistyössä tehtyjä hankkeita ja yrittäjyys on otettu oppilaitoksissa huomioon strategioissa ja opintosuunnitelmissa. Yrittäjyys yhdistää –hankkeen ansiosta on syntynyt oppilaitoksille yhteinen yrittäjyysopintojen polku, joka tukee erilaisia vaiheita ja kiinnostuksenkohteita. Myös lukuisia innovaatioiden ja yrittäjyyden tapahtumia on järjestetty alueella eri oppilaitosten ja opiskelijoiden yhteistyönä.

Tulevaisuudessa kehittämisen mahdollisuuksia nähdään tiedekuntien välisessä yhteistyössä, vastuunjaossa ja opintotarjonnan viestimisessä opiskelijoille. Lisäksi olisi syytä pohtia keinoja, joilla yrittäjyysopinnot saataisiin integroitua sujuvaksi osaksi yliopistotutkintoa.

8 LÄHTEET

[1] Hemminki, M., Kinnunen P., Mononen L. & Neittaanmäki P. (2014). Innovaatiot ja yrittäjyys osana yliopisto-opintoja - Opiskelijakyselyn tulokset. Informaatioteknologian tiedekunnan julkaisuja. https://www.jyu.fi/it/tutkimus/copy_of_Opiskelijayrittajyyskysely_NETTI_koko_teos.pdf Viitattu 17.11.2016.

[2] Jyväskylä Entrepreneurship Society <http://www.jkles.fi>, Viitattu 4.11.2016.

[3] Jyväskylän Yritystehdas www.jklyritystehdas.fi, Viitattu 4.11.2016.

[4] Keski-Suomen YES-keskus <http://keski-suomi.yesverkosto.fi/>, Viitattu 4.11.2016.

[5] Kotiranta, Maria, Työelämäpalvelut, Jyväskylän yliopisto, suullinen tiedonanto 25.10.2016.

[6] Patja, Päivi, Kauppakorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto, suullinen tiedonanto 25.10.2016.

[7] Suoranta Mari, Kauppakorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto, suullinen tiedonanto 3.11.2016.

[8] Mäntynen Markus, Yritystehdas, suullinen tiedonanto 3.11.2016.

[9] Roininen Tuomas, Yritystehdas, suullinen tiedonanto 3.11.2016.

[10] Luoma, Eetu, Informaatioteknologian tiedekunta, suullinen tiedonanto 7.11.2016.

[11] Pitkänen, N., Kämppe, M. & Helin, N. (2016). Yrittäjyyskoulutuksen nykytila-analyysi. Yrittäjyys yhdistää – Yrittäjyysosaaminen kasvuun oppilaitosyhteistyössä – hanke. Viitattu 17.11.2016. https://opiskelu.jyu.fi/fi/tyoelamapalvelut/intra/yrittajyyskoulu-tuksen-nykytila-analyysi-2016_jy_jamk_ao.pdf.

[12] Spotlight <http://www.spotlightjkl.fi/> Viitattu 9.12.2016

[13] Tapio Auvinen, Jyväskylä Entrepreneurship Society (JES), suullinen tiedonanto 3.11.2016.

[14] Juho Heikkinen, IT-tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, kirjallinen tiedonanto 16.1.2017.

[15] Työelämäpalvelut, Yrittäjyystarinoita <https://opiskelu.jyu.fi/fi/tyoelamapalvelut/palvelut-opiskelijoille/tyoelamaopinnot/URAS001>, Viitattu 17.3.2017

[16] Jyväskylä Game Lab <http://www.mit.jyu.fi/scoma/jklgameLab/>, Viitattu 17.3.2017.

9 LIITTEET

9.1 Liite 1

Innovaatiot ja yrittäjyys -kysely

Hyvä opiskelija, Terveiset IT- tiedekunnasta ja Agorasta! Kauppakorkeakoulu muuttaa Agoraan elokuussa 2016. Yhdessä haluamme luoda nykyistä paremmat mahdollisuudet opiskelijayrittäjyyteen sekä opiskelun ja yritysideokehittämisen yhdistämiseen.

Tulemme järjestämään opiskelijoiden toiveiden mukaan uusia yrittäjyyttä ja IT -opintoja tukevia kursseja sekä tukemaan opiskelua monitieteisissä ryhmissä. Lisäksi järjestämme yhdessä Jykes kiinteistöt Oy:n ja Technopolis Oy:n kanssa edullisia tiloja ja kehitystoimintaa perustettavia yrityksiä varten. Taustavalmistelua varten oheisena kysely, jossa tiedustelemme mm. innovaatioihin, yrittäjyyteen ja IT - opintoihin liittyviä toiveitanne. Kyselyn lopussa on tilaa myös vapaamuotoisille toiveille.

Pyydämme lähettämään vastaukset 26.6. mennessä. Analysoimme tulokset kesäkuussa ja huomioimme toiveitanne mahdollisuuksien mukaan jo syyskuussa. Tiedot käsitellään luottamuksellisesti ja vastanneiden kesken arvotaan viisi 200e lahjakorttia Suomalaiseen kirjakauppaan. Kyselyyn vastaamiseen kuluu vain muutama minuutti! Jos Sinulle heräsi aiheesta kysymyksiä, voit ottaa yhteyttä pekka.neittaanmaki@jyu.fi

Korppi -kyselyyn voit vastata täällä: <https://korppi.jyu.fi/kotka/survey/answering/resultHandler.jsp?qid=18916&lang=2&questionnaireid=18916>

Taustatiedot

Olen vaihto-opiskelija

Kyllä

Ei

Tiedekunta

*

Laitos

*

Pääaine

*

Innovaatiot

Innovaatio on parempien, uudet vaatimukset täyttävien ratkaisujen soveltamista tulevien tai nykyisten markkinoiden tarpeisiin. Tämä tapahtuu tuotteiden, prosessien, palvelujen, teknologioiden tai ideoiden, tarjoamisena markkinoille ja yhteisöille. Termi innovaatio voidaan määritellä joksikin omaperäiseksi ja uudeksi, joka "murtautuu" markkinoille tai yhteiskuntaan. Käsitteen määrittely, näiden näkökulmien mukaisesti, olisi seuraava: innovaatio on jotain omaperäistä, uutta ja tärkeää -millä tahansa alalla - joka murtautuu sisään (tai saa jalansijaa) markkinoilla tai yhteiskunnassa. Lähde (käännös): <http://en.wikipedia.org/wiki/Innovation>

1. Onko Sinulla oma tuote-, palvelu- tai liiketoimintaidea?

- Kyllä
- Kyllä, useita
- Ei, mutta haluaisin löytää sellaisen
- Ei, mutta haluaisin osallistua ideoiden kehittelyyn tai aitojen ongelmien ratkaisemiseen
- Ei, en ole kiinnostunut aiheesta

2. Millainen idea Sinulla on?

- Tuote
- Palvelu
- Liiketoimintaidea
- Muu,

mikä?

3. Millaista tukea ideasi jalostamiseen tarvitset?

- Neuvoja
- Tiloja
- Erityisiä laitteita ja/tai ohjelmistoja
- Kehitysympäristön / virtuaalipalvelimen
- Verkottumista
- Rahoitusta
- Mentorointia
- Muu,

mitä?

4. Kuinka haluaisit jatkaa ideasi pohjalta?

- Haluaisin kehittää ideaani osana opiskeluju
- Haluaisin myydä ideaani
- Haluaisin yrittäjäksi

5. Kuinka voisit liittää idean kehittämisen osaksi opintojasi?

- Voisin rakentaa HOPSin niin, että se tukisi ideaani kehittämistä
- Voisin kehittää ideaani projektiopintokurssilla
- Voisin tehdä kandidaatin-, pro gradu-tutkielman tai väitöskirjan aiheesta
- En tiedä kuinka voisin liittää idean kehittämisen osaksi opintojani
- En pysty liittämään idean kehittämistä opintoihini

6. Millaista sisältöä toivoisit ideointiin liittyvältä kurssilta?

- Oman luovuuden kasvattaminen
- Ideointitekniikat ja mahdollisuuksien löytäminen
- Luova työskentely monitieteisessä tiimissä
- Innovaatiot ja niiden johtaminen
- Muu,

mikä?

Yrittäjyys

Yrittäjyys on prosessi, jossa tunnistetaan liiketoimintamahdollisuus ja käynnistetään liiketoiminta, hankkimalla sekä järjestämällä tarvittavat resurssit ja ottaen sekä riskit että edut, jotka liittyvät hankkeeseen. Yrittäjyys voi johtaa uusiin organisaatioihin tai elvyttää kypsät järjestöt tunnistetun liiketoimintamahdollisuuden ansiosta. Uutta liiketoimintaa aloittavaa yritystä kutsutaan Startup-yritykseksi. Viime vuosina termi on laajennettu koskemaan myös sosiaalisia ja poliittisia yritystoiminnan muotoja. Yrittäjä nähdään yleisesti uudistajana - uusien ideoiden ja liiketoimintaprosessien generaattorina. Johtamistaidot, vahva tiimin rakennus kyky, riskinotto taidot ja kyky kohdata epävarmuutta nähdään usein keskeisinä ominaisuuksina menestyneille yrittäjille. Lähde (käännös): <http://en.wikipedia.org/wiki/Entrepreneurship>

7. Oletko kiinnostunut perustamaan yrityksen?

- Toimin jo yrittäjänä
- Kyllä, opintojeni aikana
- Kyllä, opintojeni jälkeen

- Ehkä, en osaa vielä sanoa
- En missään vaiheessa

8. Haluaisitko toimia yrittäjänä yksin vai tiimissä muiden kanssa? Kerrothan vastauksesi, vaikka et yrittäjäksi ryhtymistä ajattelisikaan tällä hetkellä!

- Mieluiten yksin
- Mieluiten yhdessä jonkun muun/muiden kanssa
- Hautomotiloissa muiden tiimien joukossa

9. Millaisen tiimin tai millaista osaamista tarvitsisit ideasi tai yrityksesi kehittämiseen?

10. Millainen olisi Sinulle sopivin työtila idean tai yrityksen kehittämiseen?

11. Missä työskentelisit mieluiten ideasi tai yrityksesi parissa opintojesi aikana?

- Kampuksella esim. Spinaakkeri
- Kampuksen välittömässä läheisyydessä esim. Juomatehdas
- Yhteisissä hautomotiloissa Jyväskylän keskustassa
- Yhteisissä hautomotiloissa Lutakossa
- Yhteisissä hautomotiloissa Ylistönmäellä
- Yhteisissä hautomotiloissa Sepänkadulla
- Kotona tai opiskelija-asuntolassa
- Muu,

missä?

12. Oletko kiinnostunut yrittäjyyskoulutuksesta?

- Olen todella kiinnostunut yrittäjyyskoulutuksesta
- Jonkin verran
- En ollenkaan

13. Mitä sisältöjä yrittäjyyskoulutukselta toivoisit?

- Yrittäjämäinen ajattelu ja toiminta
- Yrityksen perustaminen (liiketoimintasuunnitelman laatiminen, yritysmuodot)
- Liiketoiminnan kehittäminen

- Kansainvälistyminen
- Johtaminen
- Myynti ja markkinointi
- Rahoitus
- Kirjanpito ja verotus
- Tuotteistaminen
- Tuotesuojaus ja patentointi
- Muu,

mitä?

14. Oletko saanut opintojesi aikana tarpeeksi ohjausta ja tietoa yrittäjyyteen liittyen?

- En
- Kyllä,

mistä?

15. Tiedätkö mistä voit saada ohjausta ja tukea yrittäjyyteen liittyen, jos sitä tulet opintojesi aikana tarvitsemaan?

- En
- Kyllä,

mistä?

16. Mitä toivoisit yrittäjyyteen liittyviltä opinnoilta?

17. Millä paikkakunnalla haluaisit työskennellä valmistumisesi jälkeen?

- Jyväskylä
- Helsinki
- Tampere
- Oulu

Turku

Ulkomaat,

missä?

Muu,

missä?

18. Tiedätkö miten hakea rahoitusta yrityksesi tarpeisiin?

- Kyllä
- Tarvitsen lisätietoa
- Tarvitsen apua hakemusten tekoon
- En

IT -opinnot

IT –opinnot (muut kuin IT-tiedekunnan pääaineopiskelijat vastaavat)

19. Kiinnostaako sinua IT –alan sivuaineopinnot

- Ei
- Kyllä

20. Haluaisin opiskella seuraavia asioita

- Internetin hyödyntäminen
- IT ja tietoyhteiskunta
- Digitaalisuus
- Systeminen ja algoritminen ajattelu
- Data-analyysi
- Grafiikka
- Digitaaliset oppimisympäristöt
- Kyber
- Tietojärjestelmät ja tietokannat
- Mobiilijärjestelmät

- IoT eli esineiden internet
- Muu,

mikä?

IT –opinnot (IT-tiedekunnan pääaineopiskelijat vastaavat)

20. Haluaisin lisää kurssitarjontaa

- Perusopintoihin
- Aineopintoihin
- Syventäviin opintoihin

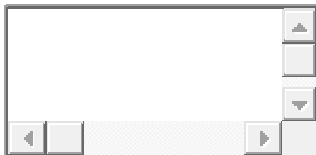
21. Millaisia uusia sisältöjä haluaisit opintoihin?

22. Vapaa sana

23. Jos haluat osallistua arvontaan, jätä sähköpostiosoitteesi tähän.

Kiitos vastaamiseen käyttämästäsi ajasta!

9.2 Liite 2

Jatko-haastatteluiden kysymykset:

-Millaisia muutoksia opiskelijayrittäjyyden kentällä on tapahtunut viimeisen kahden vuoden aikana? Onko tullut uusia toimijoita, tapahtumia tai toimintamalleja, entä onko jotain poistunut?

-Mitkä käytänteet ovat osoittautuneet toimiviksi? Mitkä eivät?

-Millaisia toimia yksikössänne on kahden viime vuoden aikana tehty opiskelun ja yrittäjyyden yhteensovittamiseksi, innovaatioiden tukemiseksi sekä opiskelijayrittäjyyden kannustamiseksi?

-Voisitteko kertoa konkreettisia esimerkkejä toiminnastanne (esim. tapahtumat, kurssit, projektit, palvelut)?

-Mitä innovaatioiden ja opiskelijayrittäjyyden tukemiseksi Jyväskylän yliopistossa olisi vastaisuudessa tehtävissä?

-Kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on opiskelijakyselyn mukaan kasvanut, näkyykö se toiminnassanne?

Informaatioteknologian tiedekunnan julkaisu
No. 36/2017

ISBN 978-951-39-7050-5 (verkkoj.)
ISSN 2323-5004

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO